

Mare

'Geef Gert-Jan kennis en rust op zondag'

Pagina 4

...s zitten
liedende
hielen. 'Non-stop

Pagina 3

Studenten op campagne:
posters plakken en dan
maar hopen op een zetel

...en 5

Bezuinigen op de stufi?
Alle programma's langs
de academische meetlat

Pagina 6 en 7

Foto Taco van der Eb

Volgende week geen Mare

Volgende week verschijnt er geen Mare. Nummer 21 zal uitkomen op 9 maart. Mededelingen voor dat nummer moeten uiterlijk 7 maart ter redactie zijn.

Pagina 8

Martijn Ridderbos nieuw college-lid

Martijn Ridderbos wordt de nieuwe vice-voorzitter van het college van bestuur van de Universiteit Leiden. Per 8 mei volgt hij Willem te Beest op.

Pagina 8

Meer hulp bij het solliciteren

De universiteit gaat studenten beter voorbereiden op de arbeidsmarkt. De universiteitsraad wil meer aandacht voor stages en een centrale banenmarkt.

Pagina 9

Bedreiger gaat in hoger beroep

De rechtenstudent die vorig jaar door het Gerechtshof is veroordeeld voor het met de dood bedreigen van een examencommissievoorzitter gaat in cassatie.

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Zweven is leven

DOOR BART BRAUN Stiekem ben ik stikjaloers op de jongetjes en meisjes die zich zo hard inzetten voor hun partij (zie pagina 4 en 5). Niet op dat flyeren bij tochtige winkelcentra, natuurlijk, maar op de zekerheid. Dat je naar Jan Roos kijkt en denkt: 'Dit is precies wat Nederland nodig heeft!'

Of Baudet, of Buma, of een van de vele, vele andere kandidaten.

Zelf zweef ik nog. En volgens een volstrekt betrouwbare, honderd procent representatieve en absoluut nauwkeurige steekproef, bestaande uit de mensen die ik het de afgelopen dagen heb gevraagd, zweeft bijna iedereen.

Dat is natuurlijk een goede zaak. Mensen die twijfelen, informatie zoeken, hun keuzes bepalen aan de hand van de debatten, dat is hoe het hoort. Zweven is leven, voor de democratie. Alles beter dan zuiklevend stemvee dat elke keer braaf op dezelfde partij stemt omdat dat nou eenmaal moet van de pastoor, dominee of vakbond.

Maar wat goed is voor de democratie, is nog niet goed voor mij. De twijfel knaagt. Ik heb inmiddels alle stemhulpen op internet ingevuld. Ik moet op Thierry Baudet stemmen. Of op Sylvana Simons. Of CDA, of ChristenUnie. Eentje gaf gelijke percentages overeenkomst met VVD, D66, GroenLinks én Partij voor de Dieren.

De twijfel wordt alleen maar groter. Bij een eerdere verkiezing zette ik mijn stem te koop op Facebook (*noot van de redactie: dit is strafbaar*). Niemand van mijn vrienden wilde er ook maar een euro voor geven. Ze waren zelf ook nog aan het zweven, namelijk.

Dit jaar heb ik onder werktijd de partijprogramma's doorgelezen (zie pagina 7 en 8) om te zien wat de politiek van plan is met de universiteiten. Dat hielp voor geen meter. In grote lijnen willen de partijen namelijk allemaal hetzelfde: Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen krijgt er geld bij, en onderzoekers moeten minder tijd verspillen aan het aanvragen van beurzen.

De een geeft ietsje meer geld uit aan onderzoek, de ander ietsje minder. De een wil ietsje meer selectie aan de poort, de ander ietsje minder. Blijkbaar doen we het als universiteiten best aardig, anders zeurde de politiek wel harder.

Alleen uiterst links en rechts van het politieke spectrum zijn nog bijzonderheden te vinden, maar wie PVV of Partij voor de Dieren stemt, doet dat waarschijnlijk niet op basis van hun hogeronderwijsprogramma.

Er zit niks anders op. Ik zal de paar vrienden die nog steeds actief zijn op Facebook nog een keer moeten inschakelen. Misschien als ik hún betaal, dat ze dan voor mij een keuze kunnen maken.

Column

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden

Postbus 9500 2300 RA Leiden

Telefoon 071-527 7272

Website mareonline.nl

E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl

De redactie is op vrijdag gesloten.

Oplage circa 15.000

Hoofredactie

Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie

Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl

Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl

Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl

Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl

Medewerkers

Femke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella ·

Marit de Roij · Marlies Rothoff · Benjamin Sprecher

Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan

Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl

Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie

Art direction en vormgeving Marcel van den Berg

Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties Bureau van Vliet B.V.

Postbus 20 2040 AA Zandvoort

Telefoon 023 - 571 47 45

Redactieraad

Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-

voorzitter) · Dr. Hans Vollaard (secretaris) · Maxim Allaart ·

Asel Arykbaeva · Joline Cramer · drs. Bart Funnekotter ·

Marlou Grobbs · drs. Malou van Hintum · mr. Folkert

Jensma · Josephine Say · Prof. dr. Nico Schrijver

Jaarabonnementen

Een jaarabonnement op Mare loopt van september t/m

juni. Belangstellenden kunnen Mare thuisgestuurd

krijgen door €35 over te maken op IBAN

NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden

(o.v.v. Mare en SAP-nummer 6200092091) en

vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres

te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten

betalen €25.

Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het

studentnummer vermelden.

Adreswijzigingen

Alleen schriftelijk met postwikkelt.

Klachten en opmerkingen over de toezending

van Mare 071-5277272.

Mededelingen voor het op donderdag verschijnende

nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag

16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.

ISSN 0166-3690

Macrodoelmatige managerklonen

Vanwege de toenemende banalisering van het onderwijs dat men tegenwoordig verkoopt, komt hét centrale vermogen van het menselijk brein steeds minder tot zijn recht: abstract denken. Toch zijn systemen als zodanig altijd intrigerend: de emergentie van complexiteit uit primitieve onderdelen en de 'spookachtige werking op afstand' (zoals raak verwoord door onze oud-collega Einstein, ook als auteur een stijl van betekenis) waardoor hele structuren zich plots aan elkaar aanpassen, bieden eindeloos stof voor contemplatie.

Het tweede fenomeen, convergentie, is tevens een gevolg van taalcontact en houdt me professioneel weleens bezig. Zo vertonen de afzonderlijke talen van het antieke Syrië-Palestina, onder andere het Hebreeuws, het Aramees en het Phoenicisch, in principe hetzelfde overkoepelende grammaticale bouwplan. Met behulp van een vergelijkend perspectief komt men bij de analyse zelfs van beperkte, fragmentarische corpora uit dat gebied aardig ver en kan men de losse taalfeiten, uiteraard onder inachtneming van de vele gevallen van variatie in de details, in een coherent geheel plaatsen.

Convergentie verklaart daarnaast een groot deel van de ingrijpende veranderingen op de universiteit van de afgelopen jaren. Er was ongetwijfeld niet één iemand die al die troep gewild had; het komt doordat heel verschillende figuren – kruideniers, hipsters en punkers inbegrepen – opeens op een uniforme manier beginnen te denken zodra ze een bepaalde functie krijgen. Juist in een klein land met veel onderlinge contacten gaat dat razendsnel.

De managerklonen die op deze manier ontstaan, dragen dan opvallend vaak brandweerrode dassen van slechte kwaliteit (behalve de laatste hippies die aan hun oude geloof in de vrije liefde nog een neurotische afkeer tegen burgerlijke dresscodes hebben overgehouden), te strakke pakken en wel erg puntige schoenen; ze gebruiken woorden als 'macrodoelmatigheid' of 'majeure operatie' en vinden dat een 'plan van aanpak' beslist de bekroning van het menselijk bestaan is.

Vervolgens worden overall ongeveer dezelfde opleidingen, soortgelijke onderzoeksprogramma's en eerdere administratieve top-down-structuren ingevoerd en wordt dat als een geweldige 'efficiëncyslag' geprezen.

De organisatorische esthetiek speelt daarbij een grote-

re rol dan de financiële overwegingen die iedere keer als voorwendsel dienen. Al die voortdurende herschikkingen leggen immers veel beslag op de waardevolste resource die een universiteit heeft, namelijk ieders tijd en kracht, en zijn daarom uiteindelijk peperduur.

Maar managers willen net als kinderen door hun gelijken serieus genomen worden, niet door het wetenschappelijke veld. Ze brengen elke dag uren in dezelfde vergaderingen door, komen in één gezamenlijke denkwereld terecht en houden een identieke habitus erop na. Vervolgens borrelt er nog over de meest absurde opvattingen vanzelf een consensus op en durft niemand meer een eigen koers te varen.

In Leiden koesterde men nog niet lang geleden de naïeve ambitie om 'Harvard aan de Rijn' te worden – het resultaat lijkt eerder op 'UU/UvA aan de Trekvluit'. Daarentegen zou het op langere termijn verstandiger zijn om in te zetten op een eeuwenlang beproefde reputatie in de traditionele vakken, het bestaande intellectuele kapitaal anticyclisch te beleggen en op het hoogste niveau precies de disciplines te bevorderen die elders in Europa nauwelijks nog bestaan.

Het is mijn stellige overtuiging dat dit bestuurlijke groepsdenken in de toekomst materiaal zal bieden voor leerzaam antropologisch en sociologisch onderzoek. Dan komt het misschien van pas dat die vreselijke rode dassen vanwege hun hoge gehalte van synthetische vezels tot in eeuwigheid bewaard zullen blijven.

Een serieuze vorm van diversiteitsbeleid in de academische wereld zou dus vooral de algehele convergentie doelgericht moeten doorbreken en denken en leven op de meest uiteenlopende manieren stimuleren. Het is de essentie van *tenure* om zich een instelling met mensen te permitteren die mogen zeggen wat ze maar willen, mits ze daar rationele argumenten voor aanvoeren. En bijvoorbeeld introverte medewerkers hebben het nu door de constante overprikkeling van de mail-, gespreks- en vergadercultuur een stuk moeilijker dan anderen en worden zelfs als 'asociaal' afgestraft.

Een veel radicalere divergentie zal dan ook – naast een rijkgeschakeerd aanbod van oriënterende disciplines en een grotere emotionele binding – het belangrijkste kenmerk zijn van de universiteit van morgen.

HOLGER GZELLA is hoogleraar Hebreeuwse en Aramese taal- en letterkunde

Verkiezingen

Lijsttrekkers opgepast!

Politici voelen de hete adem van Nieuwscheckers

'Journalistiek op 't scherpst van de snede': de newsroom van Nieuwscheckers.nl

Foto Taco van der Eb

Serveren scholen nog uitsluitend halal-voedsel? Volgens Geert Wilders wel. Maar masterstudenten journalistiek die de uitspraak – en nog 59 – controleerden, kwamen tot een andere conclusie. 'We hebben non-stop zitten bellen.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Toen ik midden in de nacht wakker werd, zag ik dat RTL ons werk had opgepikt', vertelt Jamie Schemkes (24). Ze is een van de 39 studenten van de master journalistiek en nieuwe media die zich drie weken hebben teruggetrokken in lokaal 147 van het Lipsiusgebouw, om uitspraken van Nederlandse politici te checken. De resultaten zijn te vinden op hun website Nieuwscheckers.nl.

Overall in de JNM-newsroom staan lege koffiebekertjes en waterflesjes tussen de laptops. Aan het plafond hangen ballonnen. Hoeveel checks er al uitgevoerd zijn, weet niemand precies. 'Dat zouden we moeten checken', zegt Anouk de Bruijn (24).

Met z'n achten vormen ze de deelredactie migratie. Andere groepen namen thema's als arbeid, veiligheid, Europa en zorg voor hun rekening. 'We hebben met de hele groep gewerkt aan het controleren van een uitspraak die Geert Wilders deed in een interview met WNL', vertelt Schemkes. Bij zijn stelling 'dat we ons land aan het kwijtrakken zijn', beweerde de PVV-voorman: 'Op scholen wordt vaak nog alleen maar

halal-voedsel geserveerd.'

'Dat was gemakkelijk te checken door heel veel scholen te bellen', vertelt Schemkes. Meer dan tweehonderd, van de ruim zeshonderd middelbare scholen in Nederland. 'Die hebben we in zo'n randomizer gegooit. We hebben van half tien 's ochtends tot drie uur 's middags non-stop zitten bellen. Van de 114 scholen die wilden meewerken, bleek er slechts één een compleet halal-aanbod te hebben. Een aantal scholen had een gecombineerd aanbod en veel scholen hadden helemaal geen halal-eten.'

Het bericht 'De "halalisering" van de schoolkantine' haalde behalve RTL Nieuws ook Zondag met Lubach. De studenten gaven ook nog toelichting op radiozenders FunX en Radio 5.

Sommige grote buitenlandse redacties hebben zelf zulke fact-check-afdelingen. De Nederlandse media kennen in elk geval vaste rubrieken waarin uitspraken onder de loep genomen worden. Ook op verschillende journalistiekopleidingen wordt al langer gefactcheckt.

'Je leert er heel veel van', vertelt docent Alexander Pleijter. 'Het is journalistiek op het scherpst van de snede. Om de feiten van andere journalisten te checken, moet je goed beslagen ten ijs komen.'

'Veel mensen hebben gedurende dit project een proefabonnement genomen', zegt Nick Boshuier (23), ook van de migratieredactie. 'Ik lees nu bijvoorbeeld het AD, maar dat blijft bij een proefabonnement.'

De Nieuwscheckers komen trouwens ook uitspraken tegen die juist wél blijken te kloppen. Boshuier: 'Zo deed Jan Roos een uitspraak over een nogal hoog percentage allochtone jongeren dat ooit in aanraking is gekomen met justitie. Als je een zogeheten cohort-analyse loslaat op de cijfers, blijkt het te kloppen. Dat verbaast me nog steeds.'

'We worden er kritischer van', vindt De Bruijn. 'Door zo intensief bezig te zijn met uitspraken, van bijvoorbeeld Geert Wilders, leren we het spel beter kennen.' Hun eigen stem op 15 maart wordt er niet door beïnvloed, denken ze. Schemkes: 'Het heeft eerder bevestigd wat ik al van plan was.' Maar als journalisten delen we onze politieke voorkeur uiteraard niet', zegt Boshuier. De parlementaire journalistiek trekt hem wel. 'Maandag, zodra het project voorbij is, begin ik met een stage die ik aan dit project heb overgehouden. Bij 1848.nl, een soort Blendle voor politiek nieuws.'

'Het idee voor het project ontstond na een verzoek van EenVandaag', vertelt Pleijter. 'Vanaf 27 februari wil dat programma een dagelijkse check brengen, in aanloop naar de verkiezingen.'

Dan zijn onderzoeksweken van de Leidse masterstudenten officieel al voorbij. 'Maar eigenlijk is het zonde om niet door te gaan tot de verkiezingen. Daarom hebben we al een stuk of tien vrijwilligers die, deels in hun eigen tijd, willen doorgaan. De interessantste tijd, met alle verkiezingsdebatten, komt er nog aan.'

Doodgecheckt

Zestig checks hebben de studenten gedurende het project uitgevoerd, laat docent Alexander Pleijter weten. 'Daarvan zijn er nu ruim veertig gepubliceerd. En de komende weken gaan we er dus nog mee door.'

Afgelopen vrijdag werd al wel het onderwijsproject afgesloten. 'Bas Haan, verslaggever van Nieuwsuur, kwam toen vertellen over zijn boek', vertelt Pleijter. Dat is *De rekening voor Rutte*, waarin hij de e-mail onthulde die vorige maand leidde tot het ontslag van minister Ard van der Steur. 'Samen met Jaap de Jong, hoogleraar Journalistiek en Nieuwe Media, koos hij meteen de beste factcheck: "De 'halalisering' van de schoolkantine".'

Een eervolle vermelding was er ook. 'Die ging naar "De EtnoBarometer: schreeuwende koppen gebaseerd op een dubieuze peiling". Uit de resultaten van de barometer zou blijken dat veel allochtone kiezers van de PvdA naar Denk wilden overstappen.' De studenten legden de EtnoBarometer daarop naast een checklist voor peilingen, van het Ne-

derlandstalig Platform voor Survey-onderzoek (NPSO), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de Vereniging voor Onderzoeksjournalisten (VVOJ). 'Aan maar liefst vijf van de negen voorwaarden is niet voldaan', schrijven de studenten. Een verzoek om inzage had geen effect.

'Wat ik zelf nog een heel goede vond, was: "Worden inburgeringsvragen echt wetenschappelijk onderzocht?"', besluit Pleijter. 'Naar aanleiding van een fragment uit Zondag met Lubach, had minister Lodewijk Asscher gewaarschuwd voor een karikatuur over de inburgeringsvragen. Die waren namelijk wetenschappelijk onderzocht. Onze studenten vroegen zich af: wat betekent dat, "wetenschappelijk onderzocht"?''

Na heel veel uitzoekwerk en ruzie met de woordvoerder van Asscher, bleek dat alleen onderzocht wordt of de vragen niet te moeilijk of te makkelijk zijn. 'De inhoud van de vragen niet; en daar gingen nu juist de "karikaturen" van Lubach over', schrijven de studenten dan ook.

Foto VPRO

Buiten bereik van kinderen houden

Lubach: alle religies zijn kletsboek

Onzin is onzin, zegt presentator en schrijver Arjen Lubach over godsdienst. Maandag debatteert hij in de Pieterskerk met ChristenUnie-lijsttrekker Gert-Jan Segers over 'onbewijsbare kletsboek'.

Wat is er eigenlijk mis met religie?

'Het verontrust me dat mensen die ik verdenk van enige intelligentie, toch in staat blijken te zijn hun ratio aan de kant te schuiven als het gaat om totaal willekeurige religieuze aannames. Ik heb het wel eens vergeleken met tennis: je spreekt de regels af, de ratio, dat lijkt een groot deel van de wedstrijd goed te gaan, maar ineens pakt de gelovige de bal op, neemt een hap en spuugt hem over het netje, terwijl hij "NI!" schreeuwt. Van de spelregels die normaal gelden, lijkt ineens niks meer over.'

Tegen E0-presentator Tijs van den Brink zei je ooit dat je 'verbijsterd' was dat iemand die in geesten gelooft ministers interviewt. Heb je over Gert-Jan Segers dezelfde zorgen?

'Op wereldschaal staan er op het gebied van religie natuurlijk wel grotere huizen in de fik. Ik zie in Segers geen ernstig risico. Hij is een brave christen, zoals mijn opa's en oma's waren. Zolang de meer liberale en progressievere partijen regeringen blijven vormen en een groot onderdeel uitmaken van de oppositie, vormen zijn conservatievere ideeën geen groot gevaar voor Nederland.'

'Dat er een clubje wanhopig vasthoudt aan achterhaalde concepten als zondagsrust en bijzonder onderwijs, is niet iets waarvan je wakker moet liggen. Toch denk ik dat het principe: "Hou onbewijsbare kletsboek zoveel mogelijk weg bij het openbare leven, bestuur en kinderen" belangrijk is op de weg naar een zo vredig en zo vrij mogelijke wereld. Als je erkent dat willekeurige, onbewijsbare aannames van een klein deel van de samenleving het leven van iedereen mogen bepalen, dan is het hek van de dam.'

Maak je onderscheid tussen de islam en het christendom?

'In de basis niet. Onzin is onzin. Toch moet je concluderen dat het dogma van de islam enkele eeuwen achterloopt op die van het christendom. De hervormingen en de vrijere interpretaties van de leer, maken dat je binnen het christendom makkelijker je eigen religie bij elkaar kan shoppen, zonder de toorn van medegelovigen over jezelf af te roepen. Binnen de islam heeft die revolutie nog niet in dezelfde mate plaatsgevonden, met gevolg dat een groter deel van de moslims vasthoudt aan idiote ideeën

over homo's, vrouwen of afvalligen. Ik ben misschien te optimistisch, maar ik hoop van harte dat die verandering niet al te lang op zich laat wachten.'

Segers is bij je langsgekomen om koffie te drinken, en je werkt mee aan een boek dat hij gaat publiceren. Zijn jullie nader tot elkaar gekomen?

'Ik verwacht niet dat een van ons ooit in het kamp van de ander terecht komt. Hij mag mij totaal gestoord vinden omdat ik niet geloof en ik mag hem totaal gestoord vinden omdat hij wel gelooft. En een minuut later vraag ik of hij nog koffie wil en maken we een grapje. Dat is precies zoals het zou moeten. In die zin zijn we het wel eens.'

Segers vindt atheïsten 'drammerig zonder dat zij twijfels hebben'. Gelovigen overtuigen is lastig. Waarom ga je dan toch in debat?

'Het is heel leuk! Ik ben inderdaad zó drammerig overtuigd van mijn gelijk, dat ik het zie als een soort schaakspel, waarbij ik mensen zo snel mogelijk in een hoek moet praten. Dat lukt steeds beter en het wordt steeds leuker. En al helemaal in een zaal vol (gelovige) toehoorders, daar kan het me niet fel genoeg worden.'

Staat religie op gespannen voet met de wetenschap?

'Als wetenschappers vanuit hun geloofsovertuiging wetenschap bedrijven wel. Iemand die zich overdag aan de regels van de wetenschap houdt, maar 's avonds vroom tot zijn god bidt, zou ik natuurlijk nooit zijn religie of zijn baan af willen pakken, hoe onbegrijpelijk ik het ook vind. Mijn vader is hoogleraar (bouwrecht in Groningen, red.). Hij is een groot deel van zijn leven naar de kerk gegaan, maar stond op maandag weer college te geven. Zelf snap ik niet hoe je die twee kunt verenigen, maar als het de wetenschap niet schaadt, dan zie ik geen problemen.'

De in Zondag met Lubach gelanceerde app Kamergotchi is een groot succes. Is er nog een speciale behandeling nodig om Segers in leven te houden?

'Op zondag heeft hij wat minder aandacht nodig. En een beetje extra kennis geven kan geen kwaad natuurlijk.'

DOOR VINCENT BONGERS

Geloven, doe maar thuis: De plek van religie in de samenleving, debat tussen Arjen Lubach en Gert-Jan Segers, onder leiding van rector magnificus Carel Stolker, Pieterskerk, maandag 27 februari, 20.00 u.

Andere debatten in Leiden

Leidsch Debat

Maandag 27 februari, Marekerk, 19:30 u.

Twaalf (aspirant-)Kamerleden gaan in debat onder leiding van politiek journalist Fons Lambie (RTL). Met onder anderen Mark Harbers (VVD), Michiel Servaes (PvdA), Mona Keijzer (CDA), Zihni Özdil (GroenLinks), Christine Teunissen (PvdD) en politici van D66, SP, ChristenUnie, SGP, VNL, Forum voor Democratie en Denk.

Groot Leids Verkiezingsdebat

Donderdag 2 maart, Stadsgehoorzaal, 20:15

Pieter Omtzigt (CDA), Han ten Broeke (VVD), Sharon Dijksma (PvdA) en Kees Verhoeven (D66) debatteren onder leiding van Jort Kelder en Guido Marchena. Eerste Kamervoorzitter Ankie Broekers-Knol geeft een minicollage.

Verkiezingen

ANPLAKKEN TOEGESTAAN, VERBOD

Mijn moeder zegt: focus

Op campagne met Leidse studenten die kandidaat zijn voor de Tweede Kamer

Foto Taco van der Eb

‘Onze generatie is te stil’

Julius Terpstra (28, afgestudeerd bij geschiedenis) is nummer 23 van het CDA.

‘Hier woont de landelijk campagneleider van het CDA, als ik me niet vergis. Er hangt niet eens een poster voor het raam!’ Julius Terpstra (28) stuurt zijn auto, volgeladen met posters en ander campagnemateriaal, in de miezerregen door de Leidse binnenstad. ‘Ik ben onderweg naar partijleden, maar ook gewoon naar vrienden, die een poster voor het raam willen hangen.’

Hij studeerde geschiedenis in Leiden. ‘Ik woon nog steeds in het huis waar ik in 2010 kwam wonen, aan de Haarlemmerstraat. We hebben grote kamers en iedereen is momenteel net afgestudeerd, net als ik nu een jaartje, of nog bezig met z'n scriptie. Eigenlijk sta ik nog met één been in de studentenwereld.’ Intussen houdt hij letterlijk ook een been boven het gaspedaal van zijn leaseauto. ‘Ik ben consultant bij Nautus, een adviesbureau voor gemeentes.’ Daarnaast heeft hij momenteel haast nog een volledige baan. ‘Ik sta om zes uur op, zodat ik 's middags vanaf een uur of vier met de campagne aan de slag kan. Ik heb best een spannende plek op de kandidatenlijst: nummer 23. In de peilingen heeft het CDA nu rond de achttien zetels. De sfeer is beter dan in 2012, en we staan in de plus. Het is dus niet totaal onmogelijk dat ik deze auto straks moet inleveren. In de Kamer zou ik graag de portefeuille onderwijs voor mijn rekening nemen. De basisbeurs terug, dat is een speerpunt.’

Enmaal op de N206, begint het harder te regenen. ‘We rijden nu naar Zoeterwoude. De fractievoorzitter daar wilde nog wat flyers hebben. Echt old school-politiek.’ Daarna staat een rondje Leiden op het programma. Verder doet hij aan veel debatten mee. ‘En komend weekend is er een bungee run, in Sassenheim en Katwijk. Deelnemers proberen richting een stapel verhuisdozen te rennen, maar door een elastiek worden ze weer teruggetrokken. Iedereen mag meedoen, maar het staat symbool voor studenten en starters. Onze generatie wordt nét een beetje tegengehouden: leenstelselschuld, geen vaste contracten, te weinig huurwoningen en geen hypotheek kunnen krijgen.’

Posters heeft hij nog niet geplakt. ‘Wel hangen er zeventig van mij door de stad, bij mij thuis, bij vrienden en bij mijn opa en oma.’ Even later bezorgt hij nog een poster bij een vriend in Leiden. ‘Een oud-Quint. Zelf ben ik bij NSL-lid geweest. Ik heb een geweldige studententijd gehad.’ Die stond al behoorlijk in het teken van het CDA. ‘Dat was best een zoektocht’, zegt hij. ‘Maatschappelijke betrokkenheid vonden mijn ouders wel belangrijk, maar politiek werd vroeger niet uitgebreid aan de keukentafel besproken. In een tussenjaar in Engeland, na het vwo, verdiepte ik me in verschillende ideologieën en partijen.’ Tijdens zijn studie was hij vier jaar voorzitter van jongerenorganisatie CDJA. Tegenwoordig zit hij in de Leidse gemeenteraad. ‘Als duo-raadslid.’

Wat gaat hij op 15 maart doen? ‘Behalve stemmen, ga ik 's avonds eten met een aantal mensen, ook veel Leidse studenten, die hard werken voor de campagne. Daarna gaan we naar de uitslagenavond in Den Haag. Ik wilde graag dat mijn vriendin erbij zou zijn, maar zij zit de hele avond op een stembureau, stemmen te tellen. Het wordt spannend. Stel dat ik verkozen word... Onze generatie is een beetje stil. We accepteren te veel. Hoe mooi zou dat zijn, iemand die vers van de uni, de Kamer ingaat?’

Foto Taco van der Eb

nu op je studie

‘Wat stelt jullie eigenlijk voor?’

Carola Dieudonné (25, master Russische en Euraziatische studies) staat op nummer 13 bij het Forum voor Democratie (FVD).

‘Dit land schijnt vól boze mensen te zitten, maar ik ben met deze bus al onderweg vanaf Sloterdijk. Alleen maar opgestoken duimpjes’, zegt Roel Mooijekind (32), terwijl hij op de snelweg de afslag neemt richting Huizen. Op de campagnebus van Forum voor Democratie (FVD) staan de portretten van lijsttrekker Thierry Baudet en nummer 2, Theo Hiddema, en de slogan: ‘Pak je stem terug op 15 maart’.

Zojuist heeft Mooijekind, nummer 22, op Station Hilversum nummer 13 opgepikt, Carola Dieudonné (25) uit Den Haag. ‘Ik hoef alleen mijn scriptie nog af te maken. Eerst woonde ik wel op kamers in Leiden, aan het Rapenburg.’ Lid was ze ook. ‘Bij het corps.’ Als student bezocht ze een lezing van Baudet, bij de JOVD, de jongerenorganisatie gelieerd aan de VVD. ‘Toen ik Thierry’s boeken begon te lezen, ontdekte ik dat ik niet de enige was die zich druk maakte om onze staatssovereiniteit. Dat was niet iets dat ik met vriendinnen besprak. Ik begon meer lezingen te bezoeken en werd lid van de JOVD.’ Nadat Baudet in 2015 FVD oprichtte, toen nog als denktank, liep ze daar stage.

Van Yernaz Ramautarsing, de nummer 9, op de bijrijdersstoel, wil ze weten: ‘Hoe ging het gisteren in Roermond?’ Ramautarsing: ‘Goed, al praatte Hiddema wel héél veel... Heb jij Thierry nog gezien, op televisie bij Tijs van den Brink?’

Straks spreken ze op een school in Huizen, voor leerlingen uit 4havo en 4vwo, nog geen achttien dus. ‘Maar misschien vertellen ze over onze komst aan hun ouders’, hoopt Ramautarsing.

‘De school is politiek neutraal’, benadrukt de directeur even later, terwijl

de FVD-kandidaten naar lokaal 11 lopen. ‘Yes, gratis pennen!’ roepen een paar leerlingen. Op tafel liggen ook flyers, met de slogan: ‘Pak je onderwijs terug’.

‘Op mijn twaalfde wilde ik al president van Suriname worden’, vertelt Ramautarsing aan de klas. Dan volgt het FVD-campagnefilmpje, dat hij aankondigt als ‘het slechtste campagnefilmpje, volgens EditieNL’.

Als eerste wil een leerling van de nummers 9, 13 en 22 weten: ‘Wat stelt die plek op de lijst eigenlijk voor?’ Anderen vragen: ‘Wat vinden jullie van Donald Trump?’ ‘Hebben jullie ook een mening over de vluchtelingen-crisis?’ ‘Wat is die tempel uit jullie logo?’

‘Het Parthenon’, zegt Dieudonné. ‘In Athene begon immers de democratie.’ En Ramautarsing, naar eigen zeggen een van Trumps eerste fans, legt uit dat FVD de grenzen wil dichthouden. Mooijekind verduidelijkt: ‘Voor het bedrag waarmee je hier één persoon kunt helpen, help je er vijftig in de regio.’ Een andere leerling vraagt: ‘Jullie willen dat mensen minder belasting betalen, maar iedereen zegt al dat er overal te weinig geld voor is. Hoe willen jullie dat euh... compromiseren, of zoiets?’ ‘We zijn momenteel veel geld kwijt aan de EU’, zegt Ramautarsing. Minder EU is een belangrijk partijpunt. ‘En ons grootste thema is: mensen laten meedenken’, zegt Mooijekind. Dieudonné: ‘Wat vinden jullie eigenlijk van een referendum?’ ‘Maar’, zegt een meisje aarzelend, ‘dan mogen laagopgeleiden overal over meestemmen...’

In de lerarenkamer is Ramautarsing realistisch over zijn kansen als nummer 9. ‘Maar als de partij de komende jaren groeit, en ik nog wat opschuif, zit ik op mijn 35e in de Kamer’.

Ook Dieudonné blijft zich inzetten voor FVD. ‘Misschien als fractie-medewerker, afhankelijk van het aantal zetels. Anders ga ik solliciteren in het bedrijfsleven.’

Op 15 maart komen de FVD-kandidaten samen. Dieudonné: ‘Waar precies weet ik nog niet, maar we zijn sowieso een heel feestelijke partij. Op 6 april, toen de opkomst van het Oekraïnerferendum over de dertig procent ging, hebben we dat ook goed gevierd.’

Flyeren met een vliegtuig

Johan Oosterhagen (23, masters strafrecht en rechtsfilosofie) is nummer 12 van VoorNederland (VNL).

‘Hé, de Tweede Kamer stemt in met de wietwet van D66’, ziet Johan Oosterhagen (23) op zijn telefoon. De nummer 12 van VoorNederland (VNL) loopt samen met Benne Kerver (22, Oude Culturen van de mediterrane wereld), VNL-regiocoördinator van de kieskring Leiden, met een stapel posters en een emmer behanglijm, richting de Lammermarkt. Daar zou een van de zeven legale aanplakborden van het centrum moeten staan, zo hebben ze van de gemeente gehoord. Op het Stationsplein, waar ze hun witte VNL-jasjes pas aantrokken, hebben ze het portret van lijsttrekker Jan Roos al achtergelaten. Over de oude programmering van Gebr. de Nobel. Andere verkiezingsposters hingen er nog niet.

‘Dankzij ons’, zegt Oosterhagen over de wietwet. ‘Want er was maar een nipte meerderheid voor regulering.’ De nummer 2 en 3 van de relatief nieuwe partij VoorNederland (VNL), zitten momenteel namelijk al in de kamer als de Groep Bontes/Van Klaveren, twee afgesplitste PVV’ers. ‘Wij zijn voor legalisering, maar dit is een mooie eerste stap’, zegt Oosterhagen. Hij volgt twee masters in Leiden, na een bachelor rechten in Amsterdam. ‘Lid ben ik hier nergens meer geworden, maar ik ben wel druk in het uitgaansleven. En ik heb in Leiden bij de JOVD (de jongerenorganisatie gelieerd aan de VVD, red.) gezeten, waarvoor ik een evenement georganiseerd heb met Bram Moszkowicz, en later voor VNL nog een met Frits Bolkestein. De eerste keer dat ik Joram van Klaveren zag, was bij een JOVD-evenement in Utrecht. Ik ben een van de eerste VNL-leden geworden.’ Inmiddels is hij bezig met het opzetten van zo’n jongerenorganisatie voor VNL.

Rond de gigantische bouwput onder Molen De Valk, blijkt een posterplaats intussen onvindbaar. De volgende poster laten ze achter aan de Lange Mare, waar er ook al eentje van GeenPeil hangt.

‘Ik heb altijd heel erg rechtse politiek bedreven’, verklaart Oosterhagen zijn partijkeuze. ‘Aan de rechterkant had je alleen geen écht rechtse partij, als het om economie gaat. In het afschaffen van nutteloze belastingen gaat VNL verder dan welke partij dan ook. Bij de VVD komt dat gewoon niet uit de verf.’

Op het aanplakbord op de Kaasmarkt hangt Jan Roos weer in z’n eentje tussen de dance-events.

‘Ook ik ben al vrij snel lid geworden’, zegt Kerver. ‘Ik had eerder nooit echt binding met een partij. PVV vond ik veel te ver gaan met sommige standpunten. Wilders benoemt de massa-immigratie wel duidelijk, maar de manier waarop is niet netjes. Daarmee laat je niet zien dat je verantwoordelijkheden aankunt.’

‘Alle korans verbieden en alle moskeeën sluiten, dat is complete flauwekul’, vindt Oosterhagen bovendien. ‘Dat moet je alleen doen als er misstanden zijn.’

Uit een politiek nest komt hij zelf niet. ‘Integendeel. Mijn ouders vinden het wel leuk wat ik doe, maar mijn moeder zegt: focus je nou lekker op je studie.’ Momenteel is hij echter te druk met de campagne. ‘Elke dag wel enkele uren. En in het weekend trek ik er hele dagen op uit. Volgende week gaan we naar Texel, met een vliegtuig, om te flyeren. Of we de flyers echt naar buiten gooien, hangt nog even af van de regels.’

En 15 maart? ‘Dat we die dag iets te vieren hebben, daar gaan we wel vanuit’, zegt Oosterhagen. Vier zetels, voorspellen beiden. En daarna? ‘Afstuderen’, zegt Oosterhagen. ‘En mijn werk in de advocatuur, nu al twintig uur per week, uitbreiden. Alleen een Kamerzetel zou dát in de weg kunnen staan’, mijmert hij. Hij gaat ‘zeker weten’ door met VNL. Bovendien, zegt Kerver: ‘Je weet nooit hoe snel er wéér verkiezingen zijn.’

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Partijen, dat zijn de echte zetelrovers

Het is goed voor de democratie dat Tweede Kamerleden zich van hun fractie kunnen afsplitsen, betoogt historicus Geerten Waling. Partijen zijn veel te machtig geworden, waardoor parlementariërs geen vrijheid meer hebben.

DOOR VINCENT BONGERS ‘De eerste zogeheten zetelroof vindt plaats in 1919. Henri van Groenendaal van de Katholieke Kamerclub, wordt uit deze partij gezet omdat hij zich inzet voor een onafhankelijk Limburg - toen een *hot topic*’, vertelt de Leidse historicus Geerten Waling.

Vorige week publiceerde hij het boek *Zetelroof* over Kamerleden die hun fractie gedag zeggen, maar hun zetel behouden. ‘Die term, zetelroof, klinkt crimineel. Het is een onrechtmatige daad, is het idee. Net als het gebruik van het woord “dissident”, als een Kamerlid tegen de fractiediscipline in gaat.’

Volgens Waling is afsplitsing juist een goede zaak. ‘Eigenlijk gaat het namelijk om zetelbehoud. De partijen zijn de ware zetelrovers. Zij claimen zetels die hen niet toebehoren. Het mandaat van de partij staat niet in de wet, en dat van de individuele volksvertegenwoordiger wel. Die moet “zonder last” kunnen werken. Er is een enorm misverstand ontstaan. De SP sluit zelfs contracten af waarin kandidaten beloven de fractie te gehoorzamen, en hun zetel af te staan bij een conflict. Zo’n contract is juridisch niets waard, maar toch is het een drukmiddel.’

In bijna honderd jaar tijd zijn er 58 gevallen geweest van zetelroof, schrijft Waling. De mogelijkheid om met behoud van zetel uit de fractie stappen werd ooit ingevoerd als veiligheidsklep: om te voorkomen dat partijen te machtig worden. Die optie staat onder druk: zetelrovers worden harder aangepakt.

Kamerleden die zich afsplitsen, krijgen binnenkort niet langer de status van een fractie. Dat betekent: geen extra ondersteuning en een beperktere spreektijd, terwijl ze juist bescherming moeten krijgen. In een fractieoverleg moet je kunnen botsen. Als bij tegenspraak iemand eruit wordt gezet en een ja-knikker die plek opvult, dan mis je het debat. Dit systeem werkt grijze muizen in de hand. Kleurrijke figuren met eigen opvattingen, krijgen nauwelijks een kans.’

De bekendste partijverlater is oud-VVD’er Geert Wilders. ‘De PVV steunt toch de voorstellen om zetelrovers korter te houden. Wilders is natuurlijk zelf flink wat Kamerleden kwijtgeraakt. Maar dat is ook zijn eigen schuld; dan had hij hen maar meer vrijheid moeten geven. Ik verwijt Wilders niet dat hij is afgesplitst van de VVD, maar wel zijn zetelroof-fobie.’

Niet dat zetelroof altijd een goede zaak is. ‘In 2004 had je Ali Lazrak van de SP. Hij kreeg ruzie met de partij over het integratiebeleid, weigerde een groot deel van zijn salaris in te leveren, zoals was afgesproken. Hij bleef na zijn vertrek nog twee jaar in de Kamer, waar hij nauwelijks kwam opdagen. Hij streek wel zijn salaris op, en kreeg wachtgeld. Toch vind ik niet dat zo iemand uit de Kamer moet worden gezet, want dan verhoog je de druk op de democratie. Accepteer dit soort bedrijfsongevallen. Soms zit er een rotte appel bij, waar je tandenkarsend geld naar moet overmaken.’

Geerten Waling, *Zetelroof*. Uitgeverij Vantilt, 230 pgs. € 19,95. Lezing op 28 feb, Lorentzsaal, KOG. 18:00 u, toegang gratis

Verkiezingen

Weg met pretstudies, le

De universitaire stemwijzer: Mare legt de politieke partijen langs de academische meetlat

Wat beloven de partijen over wetenschappelijk onderzoek en hoger onderwijs? Mare spitte de programma's door.

DOOR BART BRAUN Zorg, veiligheid, integratie, Europa: verkiezingen gaan over heel veel verschillende onderwerpen. Wetenschap en hoger onderwijs krijgen dit jaar minder aandacht. In de *Stemwijzer*, de belangrijkste kieszulp van Nederland, kon er slechts één vraagje vanaf, over het leenstelsel.

Ook in de partijprogramma's zijn universitaire kwesties vaak slechts een paragraafje waard, zo bleek bij het doorspitten van de programma's van de politieke partijen die nu in de Tweede Kamer vertegenwoordigd zijn. De SGP maakt meer woorden vuil aan mestbeleid dan aan wetenschap, de Partij voor de Dieren benadrukt vooral dat er een eind moet komen aan dierproeven. De politiek – met uitzondering van de traditionele onderwijspartij D66 – vindt andere zaken belangrijker.

Dat betekent niet dat de universiteiten wor-

den vergeten. Vrijwel alle partijen schuiven meer geld naar onderwijs en wetenschap.

Alleen nieuwkomer Voor Nederland bezuinigt miljarden, al gaat er wel een half miljard extra naar de uitvoering van de wetenschapsagenda. De linkse partijen zien liever onafhankelijke en fundamentele wetenschap, de VVD en Denk benadrukken juist samenwerking met het bedrijfsleven.

Het grootste splitpunt op dit dossier is het leenstelsel: behouden, of de basisbeurs terug? De partijen die voor waren (VVD, D66,

GroenLinks en PvdA) zijn dat nog steeds, maar hebben geen meerderheid in de peilingen. De grootste partij die tegen was, is de PVV, maar hun programma legt, ehm, weinig nadruk op onderwijs. Bovendien zeggen de meeste andere partijen niet met Wilders te willen regeren.

Hoop niet te hard op de terugkeer van de stufi, kortom.

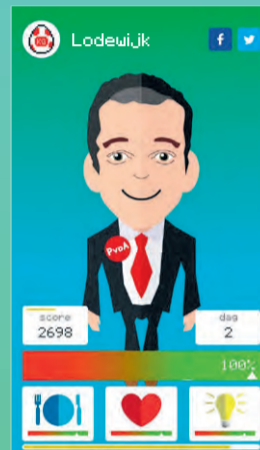
En voor degenen die het politieke jargon – 'generiek taakstellende ombuiging' (?) – niet geheel beheersen: geen nood. Recht onder staat een verklarende woordenlijst.

VVD: Nuttig onderzoek

Hoger Onderwijs: Elke opleiding moet perspectief geven op een baan. Onderwijsinstellingen moeten zich concentreren op waar ze goed in zijn, de zogeheten kwaliteitsafspraken. Studenten krijgen de mogelijkheid om zich voor slechts een deel van de vakken in te schrijven. Hierdoor wordt het makkelijker om naast een opleiding een eigen bedrijf op te starten of een bestuursfunctie te doen. 100 Miljoen erbij voor de lerarenbeurzen.

Onderzoek: 'Resultaten en maatschappelijke impact, waar de bètawetenschappen doorgaans een goed voorbeeld van zijn, willen we nadrukkelijker meenemen bij de verdeling van middelen.' Daarnaast moet de samenwerking tussen wetenschap en bedrijfsleven verder gestimuleerd worden. De VVD wil onderzoek langduriger financieren, zodat een wetenschapper vervolgens meer tijd over heeft voor onderwijs en onderzoek.

Leenstelsel: 'Geld dat vrijkomt uit het studievoorschot, investeren we in het hoger onderwijs. Om te zorgen dat deze investeringen daadwerkelijk effect hebben, willen we dit verbinden aan die kwaliteitsafspraken.' Studenten-OV blijft behouden.

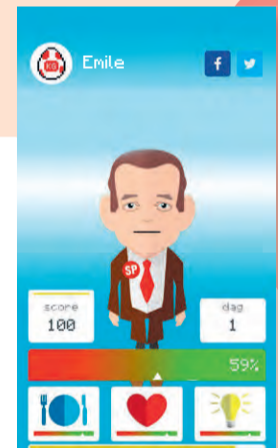

PvdA: Desnoods vrouwenquotum

Hoger Onderwijs: Opkomst van het Engels mag geen afbraak doen aan kwaliteit van het Nederlands. Instellingscollegegeld lager, doorstromende hbo'ers studeren tegen het wettelijk collegegeld.

Onderzoek: Publicatiedruk verlagen. Als het aantal vrouwelijke hoogleraren niet snel toeneemt, wordt een quotumregeling van 30 procent ingevoerd. Zowel overheid als bedrijfsleven moeten meer in onderzoek investeren, PvdA trekt 200 miljoen extra uit.

Leenstelsel: Blijft bestaan. De effecten van het studievoorschot monitoren en zo nodig bijstellen.

PVV: Geen geld naar innovatie

Hoger Onderwijs: Islamitische scholen moeten dicht, dus vermoedelijk ook de islamitische hogescholen.

Onderzoek: 'Geen geld meer naar ontwikkelingshulp, windmolens, kunst, innovatie, omroep enz.' Dat moet samen tien miljard opleveren, staat ietsje verderop. Op zich geeft Nederland nu meer dan dat bedrag uit aan die zaken. Het zou dus kunnen dat sommig onderzoek gespaard blijft, als 't maar niet te innovatief is.

Leenstelsel: In het verleden sprak Wilders zich positief uit over studiefinanciering: 'Iedereen moet kunnen studeren, ook de kinderen van Henk en Ingrid.' Zijn fractie stemde in met een leenstelsel voor de masterfase, maar niet bij bachelorstudenten.

SP: Meer medezeggenschap

Hoger onderwijs: De medezeggenschap moet falende bestuurders kunnen wegsturen. Stoppen met selectie aan de poort. Bezuiniging van 300 miljoen op hoger onderwijs om de 'overheadkosten' te verlagen.

Onderzoek: Meer vaste aanstellingen voor onderzoekers. Meer medezeggenschap over het onderwijs- en wetenschapsbeleid. Meer fundamenteel onderzoek (200 miljoen) via de 'eerste geldstroom'. Er komt een onderzoeksfonds waarin bedrijven opdrachten kunnen aanbieden, zonder dat er een directe band is tussen het bedrijf en de onderzoeker.

Leenstelsel: Een basisbeurs voor elke student.

CDA: Minder bureaucratie

Hoger Onderwijs: 'Investeren in de onderwijsgevende kwaliteiten van docenten. Ook worden onderwijsgevende kwaliteiten voortaan meegewogen bij het verlengen van een aanstelling, salariering en promotiekansen.'

Onderzoek: 'Ontdoen van onnodige bureaucratie ballast van subsidieaanvragen, verantwoordingen, rapportages en situaties.' 200 Miljoen erbij voor onderzoek.

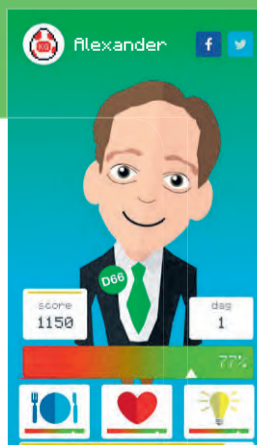
Leenstelsel: Terugdraaien, en de OV-studentenkaart blijft bestaan. Wel wordt de terugbetalingsregeling voor de studietoelagen die overblijft minder soepel, en de rente iets hoger.

D66: 400 Miljoen erbij

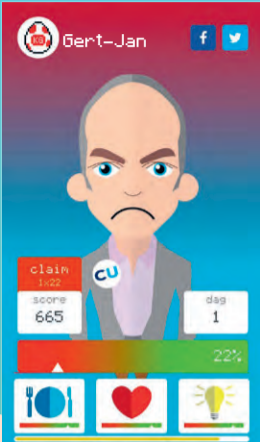
Hoger Onderwijs: Collegegeld voor tweede studie blijft even hoog als voor de eerste; collegegeld voor laatbloeiers wordt begrensd. Ontplooiing in bijvoorbeeld bestuur moet mogelijk blijven. Meer rechten en plichten voor opleidingscommissies en faculteitsraden.

Onderzoek: Promovendi zijn werknemers, geen beursstudenten. 'Voor gepromoveerde, talentvolle onderzoekers moet er een duidelijk pad zijn voor een academische carrière'; minder tijdelijke contracten dus. 400 Miljoen euro erbij voor onderzoek, waarvan driekwart op de eerste geldstroom. Administratieve lasten voor aanvragen onderzoeks-subsidie omlaag.

Leenstelsel: Als blijkt dat het sociaal leenstelsel nadelige effecten op de toegankelijkheid heeft: corrigeren.

Leenstelsel en innovatie

ChristenUnie: Studieschuld afbetalen met dienstplicht

Hoger Onderwijs: 'Minder nadruk op rendement, meer ruimte voor ontplooiing en brede vorming.' Vergroting capaciteit exacte studies. Minder massacolleges, meer verweving van onderwijs en onderzoek.

Onderzoek: Meer geld, meer eerste geldstroom, meer kansen in de tweede geldstroom. Aanleggen van een 'infrastructuur' waarmee internationale toponderzoekers aangetrokken kunnen worden. 'Generiek taakstellende ombuiging' van 300 miljoen op 'subsidies door OCW'.

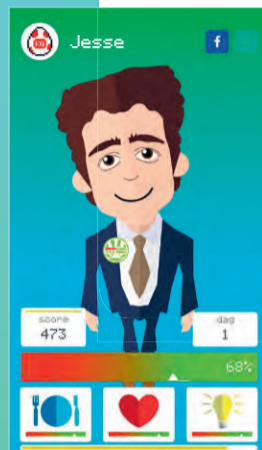
Leenstelsel: De basisbeurs komt terug, en al dat studentengeld dat naar het onderwijs ging, blijft bij het onderwijs. Als je ouders weigeren mee te betalen of gewoon onvindbaar zijn, krijg je geen extra stufi. De OV-kaart blijft behouden, maar alleen voor de nominale studieduur. Je kan je studieschuld ook afbetalen door maatschappelijke dienstplicht te vervullen. De rente op studieschuld gaat omhoog.

GroenLinks: Weg met het bsa

Hoger Onderwijs: Universiteits- en hogeschoolraden krijgen een sterke positie en meer invloed op de koers van hun instelling, zowel onderwijs als onderzoek. Selectie aan de poort alleen bij uitzonderlijke opleidingen, zoals het conservatorium of bepaalde geneeskundestudies. Het bindend studieadvies en de harde knip tussen bachelor en master worden afgeschaft. 200 miljoen erbij.

Onderzoek: 100 Miljoen weg bij NWO, gaat naar de eerste geldstroom om bureaucratie te voorkomen. Publicatiedruk moet omlaag.

Leenstelsel: Blijft, maar de aanvullende beurs voor studenten uit kansarme gezinnen wordt verhoogd, en voor een ruimere groep beschikbaar gesteld.

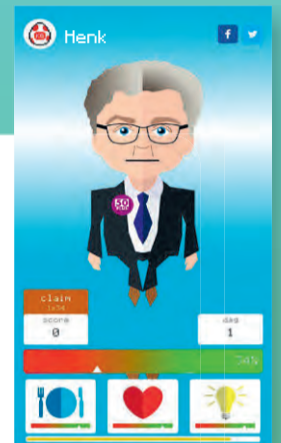

50Plus: Geen leeftijdsgrens voor onderwijs

Hoger Onderwijs: Geen leeftijdsgrens in 'volwassenenonderwijs', onderwijs aan ouderen moet een basisrecht worden. De instructietaal in het Hoger Onderwijs is Nederlands.

Onderzoek: 'Inkoopkracht van de overheid aanwenden om duurzame innovatie te versnellen.' De woorden 'onderzoek' en 'wetenschap' komen verder niet in een universitaire context voor.

Leenstelsel: Tegen. De toegankelijkheid van het hoger onderwijs moet gewaarborgd blijven.

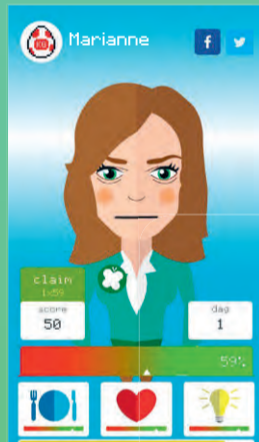
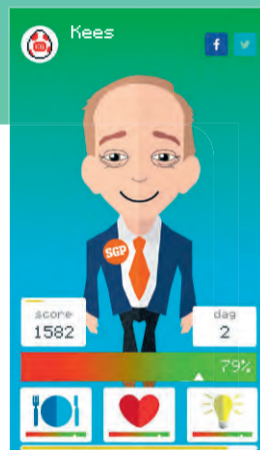

SGP: Meer geld naar onderzoek bij geesteswetenschappen

Hoger Onderwijs: Het collegegeld voor de tweede studie wordt beperkt. De overheid moet ervoor zorgen dat een bachelordiploma serieuzer wordt genomen. Voor mensen 'met de juiste academische houding' komen er meer tweejarige masters, daar trekt de partij 200 miljoen voor uit. Het krijgen van een lerarenbeurs moet makkelijker worden. Voor lesgeven op havo en vwo moet op termijn een universitaire opleiding een vereiste worden. Nederlands is verplicht, de onderwijsinspectie moet daarop toezien.

Onderzoek: Meer geld voor fundamenteel onderzoek, met name de geesteswetenschappen. Maar: 'de inzet van hoogleraren en lectoren bij onderwijstaken wordt betrokken bij het beoordelen van onderzoeksvoorstellen door NWO.'

Leenstelsel: Uitbreiden aanvullende beurs om ook middeninkomens te ondersteunen.

Partij voor de Dieren: Stoppen met dierproeven

Hoger onderwijs: Medezeggenschapsraden krijgen meer macht, en gaan bestuurders kiezen. Het gebruik van dieren in het onderwijs (sniijpractica) moet stoppen.

Onderzoek: Strengere controle op onafhankelijkheid bij bijzondere leerstoelen, vermelden nevenfuncties voor alle onderzoekers verplicht. Meer geld naar fundamenteel onderzoek, zowel op eerste als tweede geldstroom. Experimenten op dieren moeten stoppen.

Leenstelsel: Basisbeurs komt terug. Het collegegeld wordt voor alle studenten hetzelfde, ongeacht leeftijd of eerder gehaalde diploma's.

Denk: Stageplekken verzekeren

Hoger onderwijs: De overheid moet ingrijpen als studenten buiten hun schuld geen stageplek kunnen vinden. Tweede master voor wettelijk collegegeld, betalen per vak wordt mogelijk. Meer opleidingsplekken voor islamitisch geestelijken en imams.

Onderzoek: 'proactief vergaren van investeringen in onderzoek en ontwikkeling, een meer gezamenlijke benadering van Nederlandse universiteiten en aantrekkelijke vormen van publiek-private samenwerking.' Er komt een internationaal onderzoek naar 'de Armeense kwestie.'

Leenstelsel: Verdwijnt, en maakt plaats voor een inkomensafhankelijke basisbeurs.

Voor Nederland: Pretstudies afschaffen

Hoger onderwijs: Structureel 1,7 miljard euro bezuinigen. 'Selecteer aan de poort, verhoog de kwaliteit en de aansluiting op de arbeidsmarkt. We schrappen financiering van pretstudies.' Managementgelden naar onderwijs.

Onderzoek: 500 miljoen erbij voor de uitvoering van de Wetenschapsagenda; 'generiek taakstellende ombuiging' van hetzelfde bedrag voor subsidies van OCW.

Leenstelsel: In het CPB-rapport staat dat VNL nog eens 400 miljoen wil bezuinigen op studiefinanciering. De daadwerkelijke bezuiniging vindt echter plaats op een aantal koepelraden en projectgroepen, 'vet wegsnijden', zoals VNL het noemt. Vanaf 2021 vervangt de partij de Studentenkaart door een trajectkaart.

Verklarende woordenlijst

Collegegeld: voor dit studiejaar is het wettelijk collegegeld € 1.984. Als je al een diploma hebt, aan een particuliere instelling studeert, of een niet-EU-nationaliteit hebt, betaal je het **instellingscollegegeld**. Voor de duurste Leidse opleiding, de master geneeskunde, is dat dit jaar €21.800.

'Generiek taakstellende ombuiging': 'Ombuiging' is een bezuiniging of lastenverzwaring, en 'generiek taakstellend' betekent dat het ministerie zelf mag uitzoeken hoe ze dat geld bij elkaar krijgen.

Geldstromen: Universiteiten die geld aan hun onderzoekers geven, vormen de **eerste geldstroom** van de wetenschap. Ander geld komt subsidieverdelers, zoals de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO): de **tweede geldstroom**. Dat geld wordt iets transparanter verdeeld. Het heeft als nadeel dat een aanvraag veel moeite kost, zonder garantie op succes.

Leenstelsel: is hetzelfde als **studievoorschot** of **schuldenstelsel:** de woordkeuze verradt de achtergrond van de spreker.

In plaats van een studiebeurs (**stufi**) die ze mochten houden als ze op tijd afstudeerden, kunnen studenten nu geld lenen. Studenten met minder vermogende ouders krijgen een **aanvullende beurs**, van maximaal € 387,92

Lerarenbeurs: Geld voor docenten die een bachelor, master of PhD willen doen.

Publicatiedruk: Veel wetenschappers klagen dat ze veel artikelen moeten publiceren, en dat kwanti-

teit voor kwaliteit gaat. Het probleem hier is dat dit geen Nederlands probleem is. De politiek kan best zeggen dat universiteiten minder op de publicaties moeten letten. Wat de universiteiten zelf al afspraken in 2014, trouwens.

Maar wat als de wetenschappers op postdoc willen in de VS, of als hun beursaanvraag naar hun collega uit Cambridge gaat voor *peer review*? Dan tellen de publicaties weer wél, en de zorgen van een splinterpartijtje uit Nederland niet. Verwacht hier geen oplossing uit Den Haag.

Nieuws

Nieuw collegelid

Martijn Ridderbos wordt de nieuwe vice-voorzitter van het college van bestuur van de universiteit. Hij volgt per 8 mei Willem te Beest op, die met pensioen gaat. Ridderbos krijgt in het college de portefeuille bedrijfsvoering (financiën, vastgoed en ICT). Hij is nu nog algemeen directeur van de Dienstverleningsorganisatie Openbaar Ministerie en concern-directeur financiën van het Openbaar Ministerie. Daarnaast is hij universitair docent public management aan de Universiteit Utrecht. Eerder was Ridderbos vice-president van consultancygigant Capgemini. Het college bestaat verder uit vice-rector magnificus Hester Bijl en rector magnificus Carel Stolker.

Rectorenbrief

'Donkere wolken pakken zich samen boven de vrije wetenschap', schreven de rectoren van alle Nederlandse universiteiten in een open brief, vorige week gepubliceerd in *NRC Handelsblad*. De brief is ook ondertekend door rector Carel Stolker van de Universiteit Leiden. Wereldwijd wordt het wetenschappers moeilijk of zelfs onmogelijk gemaakt om hun werk te doen, aldus het zogeheten rectorencollege. 'In Rusland is al geruime tijd sprake van een wetenschap die Poetin moet volgen op straffe van sancties.' Turkije sluit hele universiteiten en ontslaat hoogleraren en medewerkers. En dan is er nog de aanval van Trump op de wetenschap. De rectoren roepen de Nederlandse regering, de EU-lidstaten en overheden elders op om zich met kracht te verzetten tegen inperkingen van de vrije wetenschap. 'Laten we het tij keren nu het nog kan.'

Ziekenhuisartsen

Het Leids Universitair Medisch Centrum gaat nu ook ziekenhuisartsen opleiden. Niet elke arts in een ziekenhuis is een ziekenhuisarts. Dat zijn namelijk in de breedte opgeleide artsen die een centrale rol vervullen in de klinische patiëntenzorg: een soort huisarts, maar dan eentje die in het ziekenhuis werkt. Volgens de uitleg van het LUMC: 'Hij of zij is als continue factor een vast gezicht voor de patiënt, en borgt de kwaliteit van zorg en veiligheid middels coördinatie in en overdracht van zorg.' Ziekenhuisgeneeskunde is een nieuwe medische vervolgopleiding die sinds 2014 formeel erkend is. De eerste aios – arts in opleiding tot specialist – van het LUMC is eerder deze maand begonnen. De opleiding duurt drie jaar en heeft vooralsnog drie opleidingsplaatsen per jaar.

Vrouwendaglezing

'De boze vrouw: een zoektocht langs de kloof tussen de tevreden en de misnoegden', is de titel van de Annie Romein-Verschoorlezing, die dit jaar door Sheila Sitalsing gehouden wordt. Sitalsing is journalist en columnist voor *de Volkskrant*. De lezing is traditioneel op 8 maart, internationale vrouwendag, en begint om 19.30 in het Academiegebouw. Annie Romein-Verschoor (1895-1978) was een schrijver en publicist, die zich veel met de positie van vrouwen bezighield. In 1935 promoveerde ze in Leiden op een onderzoek naar Nederlandse romanschrijvers en in 1951 hield ze de diesrede, getiteld 'Man en vrouw'.

VSNU-baas weg

VSNU-voorzitter Karl Dittrich gaat stoppen. De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten is een koepel voor de grote Nederlandse universiteiten waar ook de Universiteit Leiden lid van is. Het is de werkgeversorganisatie, maar ook de spreekbuis van de academies, en het aanspreekpunt. Onder Dittrichs leiding voerden de universiteiten gezamenlijk strijd voor open wetenschap, en tegen de macht van de grote wetenschappelijke uitgeverij, en tegen de kwaliteitsafspraken die het ministerie met de universiteiten wilde maken. Wie Dittrich gaat opvolgen, is nog niet bekend: volgens de VSNU-vacature is solliciteren mogelijk tot 1 maart.

Meer hulp bij sollicitatie

'Beter trainingen zijn echt echt echt nodig'

De universiteit gaat studenten beter voorbereiden op de arbeidsmarkt. De universiteitsraad is blij, maar vraagt het college van bestuur om ook meer aandacht te schenken aan stages, assessments en het opzetten van een effectieve banenmarkt.

DOOR VINCENT BONGERS Uit diverse enquêtes blijkt dat Leidse studenten hun opleiding tekort vinden schieten als het gaat om het klaarstomen voor een baan. De universiteit onderneemt dan ook actie. In het project arbeidsmarktvoorbereiding gaan negentien bachelor- en masterstudies pilots starten om studenten beter te helpen met het vinden van een baan.

'Dat is fijn', zei Maria Tiggelaar van studentenpartij LVS vorige week tijdens de universiteitsraad. 'Dit onderwerp speelt echt enorm. Een grote klacht is dat er vaak te weinig ruimte voor stages is binnen opleidingen.'

'We stimuleren opleidingen om studenten de kans te geven een stage te volgen', reageerde vice-rector Hester Bijl. 'Dat vinden we heel belangrijk. Het college gaat dat echter de studies niet keihard opleggen.' Tessa Lansbergen van studentenpartij ONS Leiden: 'De stages zijn er vaak wel, maar de ruimte in het curriculum niet.' Bijl: 'Als er ergens bottlenecks zijn, dan moeten we daar aandacht aan besteden.'

Tiggelaar: 'Wat ook opviel in het document is dat banenmarkten niet meer goed zouden functioneren. Daar willen we graag een toelichting over hebben. Is het een plan om een centrale banenmarkt op te zetten? Dat gebeurt bij andere universiteiten al.'

'Gaan we zeker uitzoeken', reageerde Bijl. 'Er komt in de zomer een *Leiden University Meets Em-*

ployers-bijeenkomst. Daar gaan we met opleidingen, alumni, studieverenigingen en werkgevers bespreken wat de beste aanpak is. Er is ook een buddyproject opgezet waarin studenten gekoppeld worden aan alumni. Zo worden studenten beter geïnformeerd over de arbeidsmarkt.' (zie kader)

Studentenpartij ONS Leiden wil graag dat assessments meer aandacht krijgen in het plan. De partij had er een notitie over opgesteld. De universiteit moet eigenlijk assessment-trainingen aan gaan bieden, vindt de partij.

Bijl: 'Aandacht hiervoor is nuttig. Maar we moeten nadenken of het ook een plaats heeft in het curriculum.'

Lansbergen: 'Het gaat er vooral om dat de universiteit een heel ge-

richte cursus aanbiedt. Wat er nu is bereidt je niet voor op een assessment van een werkgever.'

'Er worden wel sollicitatietrainingen gegeven', legde Tiggelaar uit. 'Maar als je een gesprek hebt, dan hoor je al bij de laatste vijf kandidaten. Om daar te komen moet je

eerst met zeventig anderen een assessment doen. Daar worden onze studenten nu niet op voorbereid. Dat is echt heel erg jammer. Zo'n training is echt echt echt nodig.'

Bijl: 'We zijn ermee bezig en kijken hoe we dat het beste in het geheel kunnen passen.'

Steun van alumni

Leids studenten die op zoek zijn naar een baan, kunnen de hulp invoeren van alumni. Op woensdag 1 maart start de campagne 'Maart Mentormaannd'. De universiteit heeft een nieuw online mentornetwerk opgezet. Via dit netwerk kunnen studenten hun vragen over de arbeidsmarkt voorleggen aan Leidse alumni. Inmiddels hebben meer dan zeshonderd oud-studenten zich aangemeld als mentor. Zij gaan studenten ondersteunen bij de voorbereiding op de eerste stappen op de arbeidsmarkt, en hen helpen met vragen over solliciteren, stages of werken in een specifieke branche of functie. Er is ook een netwerk waar jonge alumni terecht kunnen. www.universiteit leiden.nl/mentornetwerk

Taal fouten zijn oké

Op het symposium *Goede redenen voor foute taal spreken vier taalkundeonderzoekers over de logica achter taalfouten*. 'Wanneer ik als docent een fout corrigeer die ik eigenlijk wel snap, voel ik me soms een verrader', zegt Jenny Audring, universitair docent taalkunde.

Zit er dan logica achter taalfouten? 'Achter sommige taalfouten wel. Dat zijn niet zomaar slordigheden, omdat we moe zijn of even niet opletten. Bepaalde fouten komen regelmatig voor, door de hele bevolking heen. Die moet je wel iets serieuzer nemen dan een verspreking. Taalkundigen zijn geen tuinmannen die goede planten verkiezen boven onkruid. We zijn eerder biologen die een weiland vol verschillende planten interessanter vinden dan een tulpenveld. Als wetenschapper probeer je onbevooroordeeld te kijken.'

Over wat voor taalfouten gaan jullie het hebben?

'Een van de lezingen gaat over dt-fouten. Een andere over *hen, hun* en *hul-lie*. Mijn lezing gaat over het woordgeslacht, dus over *hij, zij* en *het*. Of het woord tafel, bijvoorbeeld, mannelijk of vrouwelijk is, zou je moeten opzoeken. Dat verschil leeft dus niet meer in het Nederlands. In het Duits

(Audring's moedertaal, red.) nog wel, en ook in het Nederlands beneden de rivieren. Ik heb mijn proefschrift over het Nederlandse woordgeslacht geschreven.

'Als je bij de bakker aanwijst dat je "dit brood" wilt, en de bakker vraagt voor de zekerheid: "Deze?", dan is dat strikt genomen een fout, maar het klinkt als heel natuurlijke interactie. Door mijn onderzoek kan ik zulke fouten verklaren. Sommige fouten zijn zelfs logischer dan de regels die mensen ervoor bedacht hebben.'

Is het dan nog wel fout?

'Fout kan betekenen: "niet volgens de regels" of "slecht". Als iemand een dt-fout maakt, kun je vrezen dat de samenleving achteruitgaat. Maar als ik iets logisch' of regelmatig zie, dat toch niet klopt volgens de regels, moet ik de taalgebruiker dat dan kwalijk nemen? Bij de stigmatisering die aan taalfouten vastzit, kun je vraagtekens plaatsen.'

'Aan de andere kant: eindredacturen en onderwijzers kunnen zich die ruimhartigheid niet altijd permitteren. Toch, wanneer ik als docent een fout corrigeer die ik eigenlijk wel snap, voel ik me soms een verrader.'

Behalve een onderwijzer, spreekt er op het symposium ook iemand

van de Nederlandse Taalunie.

'Het hoofd taalbeleid, om precies te zijn. De Taalunie wil aan de ene kant de taal beschrijven: wat zegt men in Nederland? Aan de andere kant wil ze een norm stellen. Die twee doelen kunnen tegenstrijdig zijn. Als Nederland zegt: "hun hebben", dan vindt de Taalunie dat niet meteen goed. Uiteindelijk zullen veel dingen die nu fout zijn, in de toekomst wel mogen. Maar hoe vaak moet een vorm daarvoor gebruikt worden en door wie? Daar zullen we het hoofd taalbeleid zeker naar vragen.'

Willen jullie iets veranderen?

'We willen inzicht geven in de logica achter taalfouten en de vooroordelen afbouwen. En we willen mensen uitnodigen om mee te denken: in een open uitwisseling, zonder dat het een gevecht wordt. Ik hoop dat het controversieel wordt, maar niet agressief. Met een Veni-beurs van NWO (wetenschapsfinancier, red.) heb ik een onderzoeksproject gedaan naar leerbaarheid van taal. Dat is nu afgerond. Het symposium is eigenlijk het afscheidsfeestje van mijn Veni.' **MWW**

Goede redenen voor foute taal: is op 24 februari in het Leids Volkshuis. Het maximale aantal deelnemers is reeds bereikt.

Vrij bij dies, of toch niet?

'Collegevrij tijdens de dies, is dat een aanbeveling of een regel van de universiteit?' vroeg studenteraadslid Waldemar Wolters tijdens de faculteitsraadsvergadering van Geesteswetenschappen. 'De colleges van international studies gingen namelijk gewoon door.'

De dies natalis is de jaarlijkse viering van de oprichting van de Universiteit Leiden, op 8 februari. De ceremonie is in de Pieterskerk in Leiden en ook op de universiteitswebsite live te volgen. De middag zou volgens de jaarindeling van de universiteit onderwijsvrij moeten zijn. 'Dat is een regel', verduidelijkt vice-decaan Egbert Fortuin. 'Maar vanwege het grote programma van international studies, is dat lastig uit te voeren. Het opleidingsbestuur besloot daarom de universitaire regel te overrulen.'

De maandelijkse vergadering tussen de raad en het bestuur werd afgelopen week voor de verandering in het Haagse Wijnhavencomplex gehouden, waar de opleiding international studies sinds kort zit. Meestal wordt er in Leiden vergaderd, in het Lipsiusgebouw of de Universiteitsbibliotheek. Vergaderen in Den Haag was al vaker geopperd, om de banden van Geesteswetenschappen met haar Haagse afdeling. **MWW**

Ruimtegebrek international studies

Tekort aan plaatsen in collegezaal

International studies kampt met ruimtegebrek. 'Het is nú al een probleem', zei studenteraadslid Waldemar Wolters tijdens de faculteitsraadvergadering van Geesteswetenschappen.

DOOR MARLEEN VAN WESEL Daarmee greep Wolters direct in, toen het vergaderpunt geïntroduceerd werd als 'een mogelijk probleem voor de toekomst'. De Haagse opleiding, met 1600 studenten, verhuisde deze winter naar het Wijnhavencomplex. De studie zou aanvankelijk op de vierde verdieping terechtkomen, waar betere faciliteiten beschikbaar zijn. Het werd de vijfde. Er klonk én klinkt bovendien protest vanwege ruimtegebruik.

'Er zijn nu al enkele tientallen eerstejaarsstudenten meer dan zitplaatsen in de grootste collegezaal', weet Wolters. 'Als iedereen aanwezig is, moet het college in een andere zaal op scherm vertoond worden.' Niet noodzakelijk vervelend in de praktijk, weet vice-decaan Egbert Fortuin uit ervaring. 'Het vak wetenschapsfilosofie had dit probleem ook, maar alleen tijdens het eerste college zat de zaal daar écht vol.'

Op de langere termijn wordt bovendien een lagere toestroom van studenten verwacht voor de opleiding, die sinds de start in 2012 flink gegroeid is. 'Omdat er meer van dergelijke brede bachelorprogramma's starten', zegt Fortuin. Het faculteitsbestuur verwijst verder door naar het universiteitsbestuur. 'Toch is het ook een kwestie voor het faculteits-

bestuur, als studenten van de Geesteswetenschappen hinder ondervinden', vindt Mathijs Kuppen, die samen met Wolters de International Student Party in de raad representeert. De studenten vrezden bovendien meer problemen op kortere termijn. Wolters wijst erop dat het aantal aanmeldingen voor volgend collegejaar momenteel al hoger ligt dan een jaar geleden rond deze tijd. 'Voorafgaand aan deze vergadering kregen we een tour door het gebouw. Het was al behoorlijk druk. Nu al zijn er weinig studieplekken. Hoe zal dat volgend collegejaar zijn?'

Raadsvoorzitter Jan Sleutels kwam tijdens die rondleiding juist een mogelijke oplossing tegen. 'Ik ben even naar de zesde verdieping geglript. Daar is nog een hoop ruimte. Mijn advies zou zijn: huur dat erbij.'

All in favor...

'What is rondvraag in English?' klonk het vorige week tijdens de faculteitsraadsvergadering van Geesteswetenschappen in het Wijnhavencomplex in Den Haag.

Vanwege de aanwezigheid op de publieke tribune van internationale studenten, die bij de Haagse opleiding goed vertegenwoordigd zijn, werd er grotendeels niet in de officiële bestuurs taal van de universiteit vergaderd, het Nederlands, maar in het Engels. Waar de raad adviesrecht had, werd dus afgesloten met 'All in favor...'

Tijdens de rondvraag ('roundabout?', werd nog voorgesteld) bleek dat er juist

op het gebied van het Engels nog wat te verbeteren valt voor de faculteit.

'De website voor de raadsverkiezingen bijvoorbeeld, die is er niet in het Engels', zei studenteraadslid Mathijs Kuppen. Vice-decaan Egbert Fortuin wees bij die opmerking nog eens op die officiële bestuurs taal.

Maar Kuppen had meer voorbeelden: 'Op de prullenbakken in dit gebouw staat alleen in het Nederlands "restafval"'. En in de universiteitskantine vroeg een internationale student me laatst: 'What is this?' Toen moest ik het bordje "preisoeop" uitleggen. Zulke dingen zouden gemakkelijk in het Engels op bordjes kunnen staan. **MVV**

'Er zijn meer snowboarders. Die hebben vaak iets minder controle dan de skiërs.'

'Snowboarders zijn roekelozer'

Traumachirurg Kees Bartlema van het Leids Universitair Medisch Centrum gaat onderzoek doen naar wintersportongevallen.

Hoeveel wintersporters verongelukken er per jaar?

'Dat weten we eigenlijk niet. Uit eigen ervaring, zowel vanaf de piste als op mijn werk, merk ik dat het lijkt toe te nemen. De piek in het wintersportletsel is in januari en februari.'

'Het is toch een eigenaardige vakantieform. Het verbaast me dat mensen een heel eind rijden, een week lang sporten terwijl ze dat normaal niet doen, en dan ook nog eens een sport die je in Nederland niet kan beoefenen.'

'Ik doe het zelf ook, maar het blijft toch apart. Je vraagt je toch af: hoe goed loopt dat nou allemaal af? Mijn idee - en dat van alarmcentrale Eurocross - is dat het aantal ongelukken toeneemt, maar meer dan een gevoel is dat nu niet.'

Wat onderzoeken jullie precies?

'Hoe vaak zulke ongelukken voorkomen, en wat de ernst is. Inventariseren wat er gebeurt, en onder welke omstandigheden, en wat de consequenties van die letfels zijn.'

Stel, ik ga volgende week snowboarden en ik breek mijn bekken. Moet ik u dan mailen?

'De kans is ongeveer 25 procent dat wij het horen. Nederland heeft vier alarmcentrales voor wintersportongevallen. Eurocross, de grootste daarvan, is de enige die aan dit onderzoek meewerkt. We willen uiteindelijk samen met Eurocross, de cijfers extrapoleren naar alle wintersportende Nederlanders.'

U denkt dat het aantal ongevallen stijgt. Waarom?

'Er zijn meer snowboarders. Die hebben vaak iets minder controle dan de skiërs, en omdat ze jonger zijn gedragen ze zich ook gemid-

deld iets roekelozer op de piste. Daarnaast gaan een hoop mensen ongevoelend de piste op; die veroorzaken niet alleen letsel bij zichzelf, maar ze skiën ook andere mensen aan. Tegenwoordig wordt er ook harder geskied dan vroeger. Ik denk dat daardoor de ernst van het letsel ook toeneemt. Als we echt een stijging zien, zou ik de verklaring op die punten zoeken.'

Wat moet ik doen om me voor te bereiden?

'Zorg dat je goed getraind bent, zeker als je normaal niet zoveel sport. En als je niet goed kan skiën of snowboarden, neem dan les en zorg ook dat je de gedragsregels op de piste kent.'

Gaat u zelf nog wintersporten?

'Jazeker! Vrijdag vertrek ik. Ik ben wel vaak hard gevallen, maar echt letsel heb ik er nog niet bij opgelopen.' **BB**

Dreiger naar Hoge Raad

Oud-rechtenstudent Mohammed K. die door het Gerechtshof is veroordeeld voor het met de dood bedreigen van voormalig examencommissievoorzitter Arthur Elias is in cassatie gegaan bij de Hoge Raad.

De in Wassenaar woonachtige 46-jarige K. kreeg in november een taakstraf van zestig uur opgelegd voor het sturen van dreigbrieven aan de inmiddels gepensioneerde universitair hoofddocent Arthur Elias. In een brief zat een strop. Ook werd er bij Elias thuis een steen door de ruit gegooid, wat overigens niet in de tenlastelegging is opgenomen.

Als voorzitter van de examencommissie bij Rechten had Elias een aantal keer te maken met K. De student werd voor een jaar geschorst vanwege tentamenfraude. Ook kreeg hij een negatief bindend studieadvies.

Het vermoeden dat K. de dader kon zijn, rees omdat de bedreigin-

gen vaak kwamen rond belangrijke momenten in de zaken die speelden tussen K. en de universiteit.

Het werd een zaak van de lange adem. In 2014 sprak de rechtbank K. ondanks 'ernstige verdenkingen tegen de verdachte' vrij. Het Openbaar Ministerie ging in beroep. Het Gerechtshof gaf in 2015 het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) de opdracht om meer onderzoek naar de brieven en de bijbehorende postzegels te doen. Het NFI vond op twee postzegels een DNA-spoor van K. Het Hof bevond hem schuldig aan doodsb bedreigingen en achtte bewezen dat K. twee van de negen brieven had verstuurd, en legde een werkstraf van zestig uur op.

K. laat het er dus niet bij zitten en gaat in cassatie bij Hoge Raad, de hoogste rechter in het land. Die doet de zaak niet inhoudelijk over, maar kijkt of het Hof het recht goed heeft toegepast en of de uitspraak voldoende is onderbouwd. **VB**

Student wordt onderzoeker

Onderzoek gaat een grotere rol spelen in studies, het onderwijs wordt kleinschaliger en technologie belangrijker. Dat staat in de nieuwe onderwijsvisie van de universiteit.

De universiteit wil inspelen op een wereld van toenemende internationale concurrentie, technologische ontwikkelingen en steeds sneller veranderende arbeidsmarkt, aldus het document. De universiteitsraad besprak vorige week de visie met het college van bestuur.

'Er komt meer nadruk te liggen op kleinschalig onderwijs', zei Niels Westera van studentenpartij ONS Leiden. 'Maar hoe pas je dat toe bij grote studies zoals bijvoorbeeld rechten en psychologie?'

'Overall kleinschalig onderwijs invoeren is onbetaalbaar', reageerde vice-rector Hester Bijl. 'Daar is het Nederlandse systeem helemaal niet klaar voor. Maar je kunt op een slimme manier technologie inzetten waardoor studenten actiever betrokken worden bij een vak en ook meer participeren. Grote colleges kunnen mogelijk vervangen worden *weblectures*. Dan is er meer tijd voor contact tussen docent en een kleinere groep studenten.'

Ook wilde de raad meer weten over onderzoekend leren. Het idee is

dat de student niet alleen toeschouwer is maar deelnemer wordt, ook al in een vroeg stadium van de studie. 'Er zijn andere universiteiten waar het zogeheten probleemgestuurd onderwijs voor de nodige problemen zorgt', zei Westera. 'Het is heel belangrijk dat de kwaliteit van het nieuwe onderwijs goed in de gaten gehouden wordt. Ook moet er veel aandacht zijn voor de professionalisering van docenten.'

Bijl: 'We gaan ook niet alle opleidingen in een keer helemaal door de mangel halen. Het is meer de bedoeling dat studies die toch al hun curriculum gaan vernieuwen, onderzoekend leren meer gaan integreren. We gaan goed overleggen met de opleidingen, medewerkers en studenten wat op welke termijn mogelijk is.'

'Het is een ambitieuze visie, die er op zich goed uitziet', vond Bart van der Steen van personeelspartij FNV Overheid.

'Maar als faculteiten en opleidingen plannen indienen, let dan ook op de mogelijke effecten op de werkdruk. Maak concreet hoeveel tijd iets gaat kosten.'

Bijl: 'Dit stuk is een visie. Dan moet er nog een strategie komen. Die moet dan ook nog worden uitgevoerd. En werkdruk is zeker iets om steeds heel scherp in de gaten te houden.' **VB**

Statistics reflux

A PhD student finds 150 errors in four pizza papers

Leiden PhD student Tim van der Zee discovered a striking number of errors in a world-famous psychologist's articles. "We have to ask ourselves how things like this keep happening."

BY BART BRAUN Brian Wansink is an American professor who studies, how, what and especially why people eat and he's remarkably successful in his field. His creative and media savvy research designs have produced numerous papers, popular science books that sell like hot cakes and concepts that are even more famous than his name.

Remember that study with soup bowls filled from the bottom that revealed that people chomp away mindlessly instead of paying attention to when they are full? He won an Ig Nobel Prize for it, the award for amusing science. And how about the notion idea that you feel full sooner eating from a small plate than eating from a big one? Thanks to Brian Wansink, dieticians everywhere recommend down-sizing your crockery. People eat more popcorn if you give them a larger tub of it and then adamantly insist that the quantity they ate had nothing to do with the size of the popcorn tub – Brian Wansink's group at Cornell University demonstrated that this even happens with stale, two-week old popcorn.

Late last year, he blogged about a Turkish guest researcher who had joined his group. Wansink had a data set, set up for a field study at an *all-you-can-eat* pizza restaurant. Some guests had been given a discount voucher and Wansink's idea was that people would eat less if the food was cheaper. The hypothesis was not confirmed, but perhaps they could wrinkle something else of interest out of the data? His own post-doctoral researchers weren't interested but the visitor wanted to give it a try. And so: thanks to her hard work and willingness to "make hay when the sun is shining", she could put her name to four articles on the pizza study!

Actually, that's where things started to go wrong, already. The academic world, which does not approve of spreading your research out into as many short papers as possible, calls this behaviour "salami slicing". Hauling dragnets through your data after the study in the hope that you can find some connections is considered not done. Statisticians call it "P-hacking", because you are looking for a nice, low-chance value, *P*. To use it in an article, you have to make up a story – afterwards – about how the connection was created, but that is exactly what you are supposed to do before you start your research. There's a scornful term for that too: "HARKing", because it's a *Hypothesis After Result*.

Many scientists regard these practices as relatively minor sins. Leiden has some scientists who are guilty of them, too. You really shouldn't do it, but all too often, scientists are judged by the number of articles they have published. So some do it regardless.

Leiden PhD student Tim van der Zee read Wansink's blog and took a closer look at the four *pizza papers*. "I quickly realised that things didn't tally. If you do your research like this, you can't produce an article of high quality." The diners at the pizza restaurant had been asked to fill in a questionnaire to indicate how full they felt and that was linked to the amount of pizza they had eaten. However, the restaurant had put out other dishes on the buffet, like pasta, that also make diners feel full.

"So I checked whether the numbers were right, and talked about it with some researchers I know. We noticed so many mistakes and impossibilities, in the end, we decided to write a paper on it." The pre-print was recently published on the publication site *PeerJ* titled: *Statistical heartburn: An attempt to digest four pizza publications from the Cornell Food and Brand Lab*. It's evident that the authors had a lot of fun in writing the article and have a few digs at Wansink in the footnotes. The authors' names are ordered by age as "an approximation of the total amount of pizza consumed during their

lives." The appendix listed some 150 discovered mistakes all together.

Yes. One hundred and fifty. "Most of the errors are really not so bad on their own, and there's always a possibility that you copy something wrong, or whatever," Van der Zee explains. "It's mostly the quantity of mistakes that's worrying. Sometimes, articles are withdrawn because they contain four or five such errors. In one chart, we marked all the incorrect figures in red. It looks like a Christmas tree because more than half of them are wrong. It's nearly physically impossible to make so many mistakes."

Van der Zee is a researcher who actually enjoys statistics and understands what statistics software does – this type of researchers are rarer than outsiders might suppose. But you don't even have to be like this in order to find a good number of those "faulty figures".

"Your sample size, for instance, should be the same size throughout the article, and if you base two articles on the same study, both articles should use the same figures," he says to illustrate the point.

Moreover, there is something called a "granularity error" which occurs when you use averages. "Let's say I ask two people how full they feel, and to express that as a whole number on a scale from one to ten. An average, in such cases, can never be 3.85 – it's either a whole number or it has .5 following it. It's immediately obvious with two people, but the same applies to larger groups, up to a hundred: there are numbers that can never be an average. It's a very basic principle. The main reason we decided to publish our story now is to show other scientists that they can check these things very easily. Van

der Zee's co-authors Jordan Anaya and Nick Brown, have already developed a free program for checks, GRIM, which is a freely available from Github.

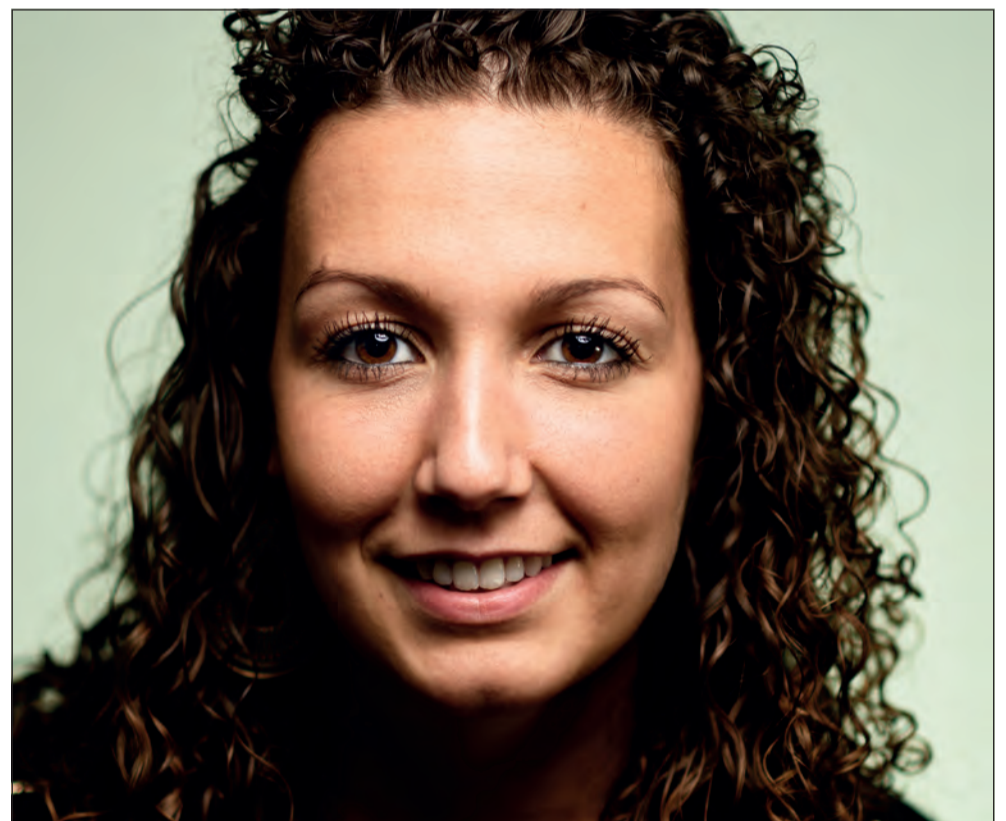
"In theory, we're not accusing Wansink of anything," Van der Zee adds. "We can demonstrate that his values are not consistent, impossible even. We can't draw any conclusions to explain why they're inconsistent, though." So, did the peer reviewers of the journals in which the Cornell group published their articles drop the ball here? "Absolutely. Each of those articles were reviewed by at least two people, and they should have noticed something. If the sample size changes, their alarm bells really should have gone off. You don't need any complicated algorithms to see it."

Initially, Wansink tried to dodge Van der Zee's requests to see that data set, but was more accommodating after the publication on *PeerJ*. He ate humble pie in his blog and apologised to psychology in general and more specifically to the journals that published the articles; the data will be made public so that it will be clear how it could go so wrong.

Something he has not done is to point a finger at the Turkish researcher. A smart move, because another seven articles with similar errors produced by his group surfaced recently. "It's the right response, but I'm particularly interested in specific behaviour that will guarantee the quality of scientific literature. But this is a good start", says Van der Zee.

"It's not the first time something like this happens, and it's not the only time", he continues. "We need to ask ourselves why things like this keep happenin. The larger picture is that scientists are generally under pressure to publish lots of papers. One of the lessons we can learn from this case is that we should reward quality, not quantity. I myself am a great fan of pre-registration: before you begin, you record your questions, how you intend to study them and which analysis you intend to use. Then it's subjected to a peer review that assesses your method. This will prevent people sifting through a dataset interminably until they find something they can publish, which won't produce any reliable knowledge."

Advertentie

**MSc MEDISCHE
PSYCHOLOGIE**

Meld je vóór 1 maart 2017 aan

Tweejarige
master op het
snijvlak van
Psychologie en
Geneeskunde

www.tilburguniversity.edu/master/mp

TILBURG UNIVERSITY

Understanding Society

Toxic forests... troubling waters

Mare-photographer Taco van der Eb visited West Papuan refugees living in the border areas of Papua New Guinea's Western Province. An exhibition of his photos (titled *Toxic forests... troubling waters*) is shown at the The Hague University of Applied Sciences, Johanna Westerdijkplein 75, The Hague. Photo by Taco van der Eb

Van doorhalen ga je kraken

Het Nederlands Studenten Kamerkoor op tournee

Zaterdag treedt het Nederlands Studenten Kamerkoor op in Leiden. 'Sommige stukken zijn hondsmoeilijk, maar zo kom je een stapje hoger.'

DOOR VINCENT BONGERS 'Ik zing bas in het Leidse studentenkoor Collegium Musicum. Maar in het Nederlands Studenten Kamerkoor (NSK) wordt er het nodige door elkaar gehusseld en zing ik soms ook tenor. Dat is een uitdaging,' zegt Arjo Andringa (23, master natuurkunde). 'Onze dirigent, Kurt Bikkemeborgs, is van het type "niet zeiken, maar aanpakken".'

'Hij zet heel erg in op eigen verantwoordelijk,' vertelt Maartje Bruinewoud (20, Griekse en Latijnse taal en cultuur, sopraan). 'Vijf minuten voor het begin van de repetitie moet je klaar zitten met de juiste partituren. En ook niet alleen weten wat je zelf moet zingen, maar goed weten hoe de hele compositie in elkaar zit.'

Andringa: 'Hij behandelt ons als een professioneel koor, maar we zijn goede amateurs. Je doet soms dingen die je eigenlijk niet kunt. Zo kom je weer een stapje hoger. *Lux Aeterna* van Ligeti (bekend van de film *2001, A Space Odyssey*, red.) is fantastisch mooi, maar echt hondsmoeilijk. Alleen profkoren zingen dat. Om het eeuwige licht uit de titel met klanken over te brengen, structureert Ligeti zanglijnen met

wiskundige formules. Dat is enorm lastig om te vertolken. Als het lukt, is het wel schitterend.'

Het programma is heel afwisselend, legt Andringa uit. 'Er zitten ook heel lichte dingen tussen. Heel leuk is *The Typewriter*, dat is oorspronkelijk een compositie voor orkest en een, eh..., typemachine. In dit arrangement is het koor en typemachine. Een van de koorleden gaat tikken.'

Er was weinig tijd gehad om de dertien werken in te slijpen. Andringa: 'We zijn drie keer een weekend samengekomen in Utrecht om de composities te leren kennen. Voor de concerten van start gingen, zijn we een week naar Sint-Michielsgestel in Brabant gegaan. Daar was het elke dag repeteren van tien uur 's ochtends tot negen uur 's avonds.'

Bruinewoud: 'Elke dag heeft dezelfde indeling. Je focus ligt dan helemaal op de muziek. Naderhand over koken hoeft niet, want het eten is geregeld. Maar het is geen sfeer als in een klooster, want daar zijn we te luidruchtig voor.'

'We vergeten natuurlijk niet om te borrelen,' aldus Andringa. 'En dan is de nacht soms kort. Het is wel eens voorgekomen dat mensen niet helemaal fris op een repetitie verschenen. Dan zei de dirigent er wel wat van. Maar over het algemeen kunnen we de verantwoordelijkheid goed aan. Met zingen moet je natuurlijk wel oppassen. Na flink doorhalen gaat je stem kraken als je de hoogte in gaat. Maar de lagen noten pak je wel weer beter. Stappen en bier zorgen ervoor dat de diepe bastonen er lekker uitkomen. We grappen er wel over: "Pak nog een Westmalle, dan haal je morgen die noot wel..."'

Bruinewoud: 'Je kunt niet elke avond feesten. En meeschreeuwen met luide muziek, zit er ook niet in. Het horrorscenario is natuurlijk je je stem kwijtraakt. Er waren er dit jaar een paar die op het randje zaten.'

Nederlands Studenten Kamerkoor, Emotioneel Abstract, Hartebrugkerk Zaterdag 25 februari, €16, studenten €10, aan de deur € 2 duurder

Györgi Ligeti's *Lux Aeterna* - bekend uit de film *2001: A Space Odyssey* - wordt eigenlijk alleen door profkoren gezongen. 'Het is fantastisch mooi, maar ook hondsmoeilijk.'

Academische Agenda

Prof.dr.ir. W. Kraaij zal op vrijdag 24 februari een oratie houden bij de benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen met als leeropdracht Applied Data Analytics. De titel van de oratie is: 'Data van Waarde'.

Prof.dr. Z. van der Wal zal op vrijdag 3 maart een oratie houden bij de benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Governance and Global Affairs met als leeropdracht De Overheid als Arbeidsorganisatie. De titel van de oratie is: 'De 21ste-eeuwse Overheidsmanager'.

S.L. van der Pas hoopt op dinsdag 28 februari 2017 om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'Topics in Mathematical and Applied Statistics'. Promotor is Prof.dr. A.W. van der Vaart.

J. Scharager Goldenberg hoopt op dinsdag 28 februari 2017 om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'Nuevos Actores en un Viejo Escenario: La Profesionalización de la Gestión de la Calidad Académica en Chile, 1990-2015'. Promotor is Prof.dr. P. Silva.

J.A. Gysling Caselli hoopt op dinsdag 28 februari 2017 om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'La evaluación: ¿dispositivo para promover el aprendizaje de todos o para seleccionar?: La formación de profesores en evaluación en Chile'. Promotor is Prof.dr. P. Silva.

J.C. Marchant Mayol hoopt op dinsdag 28 februari 2017 om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'La Formación en Docencia Universitaria en Chile y su Impacto en Profesores y Estudiantes'. Promotor is Prof.dr. P. Silva.

H.L.J. Gaasterland hoopt op woensdag 1 maart 2017 om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'Nietzsche's Rejection of Stoicism'. Promotor is Prof.dr. F.A.J. de Haas.

K. Beker hoopt op donderdag 2 maart 2017 om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'Learning from texts: Extending and revising knowledge'. Promotor is Prof.dr. P. van den Broek.

H. Jolink hoopt op dinsdag 7 maart 2017 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is: 'Human T-cell responses to Aspergillus fumigatus'. Promotoren zijn Prof.dr. J.H.F. Falkenburg en Prof.dr. J.T. van Dissel.

F. Nami hoopt op dinsdag 7 maart 2017 om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'Enzymatic reduction of oxygen by small laccase'. Promotoren zijn Prof.dr. E.J.J. Groenen en Prof.dr. G.W. Canters.

L.M. Wiltink hoopt op woensdag 8 maart 2017 om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is: 'Long-term effects and quality of life after treatment for rectal cancer'. Promotor is Prof. dr. C.A.M. Marijnen.

D.T.S.L. Jansen hoopt op woensdag 8 maart 2017 om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is: 'Functional aspects of the adaptive immune system in arthritis'. Promotoren zijn Prof.dr. R.E.M. Toes en Prof.dr. T.W.J. Huizinga.

C.Y. Wong hoopt op woensdag 8 maart 2017 om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is: 'Unraveling mechanisms of

vascular remodeling in arteriovenous fistulas for hemodialysis'. Promotoren zijn Prof.dr. A.J. Rabelink en Prof. dr. P.H.A. Quax.

P.P.S.J. Rampersad-Khedoe hoopt op donderdag 9 maart 2017 om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is: 'Mouse models of Chronic Obstructive Pulmonary Disease and Cardiovascular Disease: In search of novel treatment options'. Promotoren zijn Prof.dr. P.S. Hiemstra en Prof. dr. P.C.N. Rensen.

B. Chattopadhyay hoopt op donderdag 9 maart 2017 om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'Audible Absence: Searching for the Site in Sound Production'. Promotoren zijn Prof.dr. M.A. Cobussen en Prof. F.C. de Ruiter.

A.J. Carattino hoopt op donderdag 9 maart 2017 om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is: 'Gold Nanorod Photoluminescence: Applications to Imaging and Temperature Sensing'. Promotor is Prof. dr. M.A.G.J. Orrit.

C. Tieken hoopt op donderdag 9 maart 2017 om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is: 'Tissue Factor isoforms and Factor VII in cancer progression'. Promotoren zijn Prof. dr. H.H. Versteeg en Prof. dr. P.H. Reitsma.

S.M.J. Welten hoopt op donderdag 9 maart 2017 om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is: 'The role of 14q32 microRNAs in vascular remodelling'. Promotor is Prof. dr. P.H.A. Quax.

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 24 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Rekenen, groep 4, bij leerling thuis in Stevenshof, €10,- per les. **Voortgezet onderwijs**: *Wiskunde, 2mavo. *Engels, 4havo. *Geschiedenis, Engels, brugklas VM-BO-TL. *Engels, 2vwo. *Wiskunde, 3vmo. *Aardrijkskunde, geschiedenis, brugklas vmbo-basis. *Nederlands, Engels, 3havo. *Nederlands, brugklas, 2havo/vwo. *Nederlands, wiskunde, aardrijkskunde, brugklas vmbo-t, havo. *Wiskunde A, 4vwo. *Wiskunde, brugklas, vmbo-t. *Wiskunde, 2havo. €5,- per les. *Nederlands, wiskunde, brugklas mavo. €5,- per les. **Leiden-Zuid**,

7 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2mavo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Te huur: appartementen voor Master-studenten met familie / PhD-en post-doc studenten @ Boerhaave-complex te Leiden Per direct bieden we 3- en 4-kamer **appartementen** tot december 2017 aan de Van Swietenstraat. Geïnteresseerd? Bel naar 071 527 7300 of mail naar SCIS@leidenuniv.nl

For rent: apartments for Master students with family / PhD and post-doc students @ Boerhaave complex in LeidenAs of immediately we offer 3 and 4 room **apartments** until **December** 2017 at Van Swietenstraat. Interested? Call 071 527 7300 or send an e-mail to SCIS@leidenuniv.nl

Invalide vraagt hulp voor boodschappen doen en schoonhouden woning in Leiden (zijstraat van de Witte Singel). Tegen betaling. Bel 071 5133681.

Kamervragen

Foto Taco van der Eb

Column

Rust

Op mijn knieën zit ik voor de wasmachine. Rechts van me staat een teiltje, met daarin warm water, zeep en zo'n gele schoonmaakdoek. Ik begin bij de achterkant van de trommel en werk langzaam naar buiten toe, tot ik bij de rubberen rand ben aangekomen.

Als ik de doek langs de gleuven van de rubberen rand haal, komt er een stinkende, drab vanaf. Een donkerkleurig mengsel van water, wasmiddel- en verzachter, haren en stof.

Het zou een geruststellend excuus zijn geweest als ik had gezegd dat de machine er al ruim tien jaar staat en nog nooit is schoongemaakt, maar de waarheid is een stuk viezer.

Het apparaat staat er nog maar een paar maanden. Terwijl ik denk aan hoe vies het vorige exemplaar wel niet was geweest (die heeft rond de millenniumwisseling zijn intrede gedaan), probeer ik mezelf ervan te weerhouden niet al mijn kleding in één keer weg te gooien.

Ik kom uit een lange lijn van neuroten: we slapen niet lekker als er nog vieze vaat op het aanrecht staat. We schuiven nog snel even een onderzetter tussen je glas en de tafel als je wat komt drinken. We vinden het prettig als alle wasknijpers aan het droogrek dezelfde kleur hebben, of toch in ieder geval per kleur op het rek zijn gezet.

Die dingen zorgen voor kalme in het hoofd.

Op de één of andere manier hebben die neuroten-geen beide ouders overgeslagen en groeide ik op in een chaotisch huishouden, wat velen zouden bestempelen als 'een gezellig rommeltje'. Over die benaming valt te twisten, maar het heeft er in ieder geval voor gezorgd dat ik enigszins voorbereid was op de chaos die een studentenhuis met zich meebrengt. Sterker nog, ik woonde ooit alleen in een studio die ik zo steriel kon houden als mijn hygiënische hartje begeerde, en dat vond ik vooral heel ongezellig.

Als ik eindelijk klaar ben met het schoonmaken van de wasmachine en een zeikerig berichtje in de WhatsApp-groep van het studentenhuis heb geplaatst, besluit ik dat de dag erop zit. De schoonmaakdoek, die inmiddels niet meer geel is, gooi ik in de vuilnisbak. Het water speel ik door de gootsteen.

Wanneer ik enigszins vermoeid de laatste spullen in mijn kamer wil opruimen, gaat het fout. Het bord waar ik vanochtend nog van heb ontbeten, valt uit mijn handen, en sneuvelt in scherven op de grond.

'Hoef je hem ook niet af te wassen!' stelt een huisgenoot mij gerust. Maar er is geen rust. Nu heb ik namelijk drie diepe borden, in plaats van vier. Op het eerste gezicht lijkt dat geen probleem: in die tijd dat ik op mezelf woon heb ik nog nooit alle vier de borden tegelijkertijd gebruikt. Maar dat probleem is er wel. Ik heb namelijk van alle servies en bestek vier of twee exemplaren. Drie kan niet.

Morgen ga ik om een nieuw bord. Morgen om rust.

FEMKE BLOMMAERT is student taalwetenschap

'Leiden voelt snel als thuis'

Marina Ollé Hurtado (24, biopharmaceutical science)

Huis: Mauritsstraat
Kamer: 12 m²
Huur: 290 euro
Huisgenoten: 8

Hoe lang woon je hier al?

'Ik kwam hier vorig jaar in januari wonen om mijn master te volgen. Ik kom uit Spanje en ik heb in Barcelona mijn bachelor gedaan. In april wil ik naar Groot-Brittannië. Hopelijk kan ik als stage onderzoek gaan doen in Oxford.'

Wat is het meest bijzondere voorwerp in deze kamer?

'Het is lastig om een kamer binnen een jaar persoonlijk te maken, vooral omdat je weet dat je toch weer verder gaat. Ik

probeer het wel. Ik gooi ook niks weg, dus dat wordt nog wat als ik straks weg moet. De fijnste herinneringen hangen op mijn prikbord. Dat zijn kaartjes of bewijzen van dingen die ik hier heb gedaan.'

Wat dan?

'Het startnummer van de Leidse marathon. Ik heb maar tien kilometer gelopen, maar het was wel de dag na mijn verjaardag. Ik dacht dat ik alleen maar 's avonds thuis met vrienden zou eten, maar dat liep uit de hand. Ik was pas om zeven uur 's ochtends thuis, maar heb toch meegedaan. Normaal doe ik zo'n drie kwartier over tien kilometer. Dit keer anderhalf uur. In Spanje heb ik ook eens meegedaan aan een echte marathon,

dus de volle 42 kilometer. Ik hou van sporten, maar dat was toch best heftig.'

Er hangt ook een kaartje van de Orientation Week Leiden.

'Klopt, ik heb drie keer meegedaan. Eerst bij mijn eigen introductie, en daarna nog twee keer als crew. Ik vond de OWL echt geweldig toen ik hier aankwam. In vier dagen leer je continu nieuwe mensen kennen. Het maakt dat je je snel iets meer thuis voelt in een vreemd land. Ik heb er goede vrienden aan overgehouden en voor zover ze nog in Nederland zijn, spreek ik nog met ze af.

'Ook als crew leer je nieuwe mensen kennen, je bent niet altijd op je eigen introductiegroepje aangewezen. De mees-

ten gaan weer weg na een half jaar, dus dan is het fijn om ook weer met anderen kennis te maken.'

Wat ga je straks het meest missen van Nederland?

'Niet het weer, maar wel dat je overal op de fiets naartoe kunt. Leiden is zo'n kleine, overzichtelijke stad, dat voelt snel als thuis. De rest van Nederland kun je ook gemakkelijk ontdekken.

'Ik ben met vrienden afgelopen zomer naar het noorden geweest. We hebben een auto gehuurd en zijn gaan rondreizen. Het zuiden staat voor de laatste paar maanden op de planning.'

DOOR MARLIES ROTHOFF

Bandirah

